

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

Κ.Σ.6 Δεξιότητα Αγωγής του Πολίτη

Πανεπιστήμιο Παλέρμο

ΔΟΜΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	Ανθρώπινη Γεωγραφία και Μεταναστεύσεις
ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	<p>Αυτή η εκπαιδευτική ενότητα εξετάζει συγκεκριμένα το φαινόμενο της μετανάστευσης και σκοπεύει να παρέχει χρήσιμες πληροφορίες για τα άτομα που διέσχισαν τα σύνορα, ερχόμενοι σε επαφή με μια διαφορετική κοινωνία. Παρόλα αυτά, θέλουμε να αποφύγουμε να γίνουν οι διαφορές μεταξύ της χώρας προέλευσης και της χώρας υποδοχής ένα δόγμα: αυτές οι διαφορές ίσως να μην είναι τόσο σχετικές, εν τέλει, για την τάξη. Επομένως, για να αφήσουμε ανοιχτό το αν υπάρχουν βαθιές πολιτισμικές διαφορές ή όχι, αντιμετωπίζουμε το ζήτημα των πολιτισμικών διαφορών μέσω των παιχνιδιών και των συζητήσεων, παρά μέσα από την αρχική φάση του μαθήματος. Συγκεκριμένα, το μάθημα 2 αμφισβητεί την ακαμψία των ταυτοτήτων –φυλετική ταυτότητα (για παράδειγμα λευκοί vs μαύροι) καθώς και την υπαρξιακή ταυτότητα (μετανάστες vs μέλη της χώρας υποδοχής) παρουσιάζοντας την ανθρώπινη ιστορία ως ιστορία μεταναστεύσεων.</p> <p>Το μάθημα 3 «Οι Ευρωπαίοι ως μετανάστες» αναπτύσσει την ίδια ιδέα: οι άνθρωποι που ζουν στη χώρα υποδοχής δεν είναι βουνά, επειδή οι πρόγονοί τους έφτασαν εκεί από αλλού (Μάθημα 2), επιπλέον πριν από μερικές γενιές ήταν μετανάστες ή συγγενείς των μεταναστών. Θέλουμε οι μαθητές να μην θεωρούν δεδομένη τη διαφορά μεταξύ αυτών και των Ευρωπαίων, εάν υπάρχουν αυτές οι διαφορές, τότε πρέπει να προσδιοριστούν προσεκτικά.</p> <p>Το μάθημα 3 εξετάζει επίσης τη διαφορά μεταξύ της ενσωμάτωσης και της αφομοίωσης, χρησιμοποιώντας την ιστορία των Γερμανών μεταναστών στις ΗΠΑ και μια προσομοίωση στην οποία οι μαθητές φαντάζονται να ανταλλάσσουν την ταυτότητά τους με κοινωνικά πλεονεκτήματα.</p>
ΟΜΑΔΑ - ΣΤΟΧΟΣ	ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΙ
ΕΠΙΠΕΔΟ	Ενδιάμεσο
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΣ/ΕΣ	Εκπαιδευτές που διδάσκουν δίκαιο, ιστορία και γεωγραφία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	3 μαθήματα
ΚΛΕΙΔΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ	ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ	Δεξιότητες αλφαριθμητισμού. Ικανότητα χωροταξικού προσανατολισμού.

	<p>Ικανότητα να μιλούν για το παρελθόν τους. Ικανότητα να μιλούν για το κοινωνικό, θρησκευτικό, οικονομικό και οικείο περιβάλλον τους.</p>		
<p>ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ</p>	<p>ΓΝΩΣΕΙΣ</p>	<p>ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ</p>	<p>ΣΤΑΣΕΙΣ</p>
	<p>Γνώσεις σχετικά με</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τους διαφορετικούς τύπους χαρτών και των πληροφοριών, που αυτοί μεταβιβάζουν. • Την κριτική κατανόηση της έννοιας των πολιτικών συνόρων. • Τη διάκριση μεταξύ των πόλεων, κρατών, περιφερειών και άλλων στοιχειωδών εννοιών σχετικά με την ανθρώπινη γεωγραφία. • Έννοιες για την ιστορία της μετανάστευσης. • Την προέλευση των βιολογικών χαρακτηριστικών των ανθρώπων, λόγω των πρώιμων μεταναστεύσεων. • Την ιστορία της μετανάστευσης στην Ευρώπη προς τις Η.Π.Α. • Την ανάλυση των παραγόντων που καθιστούν ένα κράτος ελκυστικό για τους μετανάστες. • Το τεχνητό και φυσικό περιβάλλον. • Την ανάλυση των αιτιών των σύγχρονων μεταναστεύσεων. 	<p>Να είναι σε θέση να</p> <ul style="list-style-type: none"> • Διαβάζουν ένα χάρτη για να λαμβάνουν πληροφορίες. • Να κατανοούν τα κοινωνικά φαινόμενα που σχετίζονται με τις μεταναστεύσεις και να συζητούν κριτικά τις επιπτώσεις τους. • Να διακρίνουν την πραγματικότητα από την ιδανικότητα, όταν αναλογίζονται για τους κοινωνικούς θεσμούς (διάκριση μεταξύ της περιγραφής των κοινωνικών θεσμών και της κριτικής τους). 	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναπτύξουν την ικανότητα να εικάζουν την άποψη των πολιτών της χώρας υποδοχής, συγκρίνοντας τη στάση και τις ανησυχίες αυτών των ανθρώπων με τις δικές τους στάσεις και ανησυχίες. • Να κατανοούν τον παγκόσμιο χαρακτήρα ορισμένων προκλήσεων (όπως οι κλιματολογικές προκλήσεις). • Να αναπτύξουν στοχαστική και κριτική στάση σχετικά με ορισμένους ευρέως εγκατεστημένους οικονομικούς θεσμούς - όπως η ιδιωτική ιδιοκτησία.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	Μαθήματα στην τάξη και δραστηριότητες εξωτερικού χώρου		
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ	Καταιγισμός ιδεών, ομαδικά και ατομικά παιχνίδια, οπτικό υλικό για την αρχική φάση του μαθήματος, ασκήσεις φαντασίας.		
ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ	Χάρτες· Θα παρέχονται έντυπα με επεξηγηματικά σχέδια και εικόνες· μελέτη περιπτώσεων και μύθοι· βίντεο.		
ΜΑΘΗΜΑ 1	Το ταξίδι μου σε όλο τον κόσμο		
	ΔΙΑΡΚΕΙΑ	ΠΛΑΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑ 1 (Provide one activity plan for each lesson)	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	20	<p>Ο καθηγητής κατανοεί τη γνώση της τάξης σχετικά με τη γεωγραφία μέσω της δραστηριότητας του καταιγισμού ιδεών. Πιο συγκεκριμένα, ο καθηγητής θα αξιολογήσει έννοιες όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> - πολιτικά σύνορα - φυσικά σύνορα - εθνικά κράτη - ηπείρους - φυσικός χάρτης - πολιτικός χάρτης 	
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΟΤΡΥΝΗΣΗΣ/ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	10	Ο καθηγητής ρωτά τους μαθητές για τις εμπειρίες τους με τα σύνορα και γενικά, για τη μετακίνηση σε όλο τον κόσμο.	
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ	130	Βήμα 1 Εισαγωγικό 50'	<p><i>Μεθοδολογική υπόθεση:</i></p> <p>Η παρούσα ενότητα στοχεύει στο να κάνει τους μαθητές να εξοικειωθούν με τις γεωγραφικές έννοιες μέσω ενός παιχνιδιού που απαιτεί από τους μαθητές να επιλέξουν την καλύτερη διαδρομή για να φτάσουν σε ένα συγκεκριμένο προορισμό. Αυτό το παιχνίδι μπορεί να παιχτεί χρησιμοποιώντας τα διδακτικά εργαλεία της έντυπης έκδοσης ή το Google Map σε λειτουργία δορυφόρου, καθώς και έναν άλλον</p>

ηλεκτρονικό φυσικό χάρτη μεταξύ αυτών που διατίθενται στην τάξη. Χρησιμοποιώντας έναν ηλεκτρονικό χάρτη, οι μαθητές θα εκπαιδευτούν στη χρήση τεχνολογικών συσκευών, επιπλέον, αυτή η λύση επιτρέπει έναν υψηλό βαθμό ευελιξίας, καθώς ο καθηγητής μπορεί να επιλέξει για παράδειγμα, έναν τοπικό χάρτη για να παίξει το παιχνίδι. Φυσικά σε αυτές τις περιπτώσεις το παιχνίδι πρέπει να προσαρμοστεί από τον καθηγητή. Η έντυπη έκδοση των διδακτικών εργαλείων, αν και λιγότερο ευέλικτη, είναι ένα προϊόν έτοιμο για την τάξη που απαιτεί να υπάρχουν μόνο μερικοί χάρακες, ώστε να μετρούν τις διαδρομές. Η ευελιξία στην έντυπη έκδοση αντιμετωπίζεται επίσης, μέσω ορισμένων παραλλαγών στη βασική δομή του παιχνιδιού που παρέχονται στις **Υποδείξεις και Προτάσεις** (βλέπε παρακάτω).

Το Παιχνίδι

Ο καθηγητής παρουσιάζει στην τάξη τρεις διαφορετικούς τύπους ταξιδιωτών, έφιπποι νομάδες, αρχαίοι ναυτικοί και εξερευνητές, ο καθένας με διαφορετικές ικανότητες. Η περιγραφή των ικανοτήτων τους είναι η ευκαιρία να εισαχθούν οι κύριοι γεωγραφικοί όροι (βουνά, ακτές, θάλασσες κλπ).

Οι μαθητές (ένας μαθητής, μία μικρή ομάδα ή ολόκληρη η τάξη) θα επιλέξουν έναν από τους τρεις τύπους ταξιδιωτών και θα προσπαθήσουν να φτάσουν στους προορισμούς που περιγράφονται στα διδακτικά εργαλεία χρησιμοποιώντας τη καλύτερη διαδρομή. Το αν μία διαδρομή είναι καλύτερη από άλλη ή όχι, εξαρτάται από τα εκατοστά που θα απαιτηθούν για να ταιριάξει το σημείο αναχώρησης με της άφιξης, υπό την προϋπόθεση ότι δεν επιτρέπονται ορισμένες διαδρομές και ότι οι αποστάσεις, πρέπει να πολλαπλασιαστούν σε αντιστοιχία των φυσικών εμποδίων, ανάλογα με τις ειδικές δεξιότητες του ταξιδιώτη (για παράδειγμα, εάν ο νομάς φτάσει στον ωκεανό πρέπει να το παρακάμψει κάπως· εάν ένας αρχαίος ναύτης

φτάσει μπροστά σε μία έρημο και θέλει να τη διασχίσει, πρέπει να πολλαπλασιάσει την απόσταση τρεις φορές).

Υποδείξεις και Προτάσεις-παραλλαγές του παιχνιδιού

- Αντί του χάρτη στο βιβλίο, ο καθηγητής μπορεί να χρησιμοποιήσει μία ταπετσαρία ή οποιονδήποτε άλλον παγκόσμιο χάρτη σε μεγαλύτερη κλίμακα από αυτή του βιβλίου (όπου, για προφανείς λόγους χώρου, ο χάρτης είναι πολύ μικρός).
- Εάν η άσκηση φαίνεται πολύ απαιτητική, δεδομένου του επιπέδου της τάξης, ο καθηγητής μπορεί να σχεδιάσει εκ των προτέρων τρία μονοπάτια για ένα συγκεκριμένο προορισμό και να ζητήσει από τους μαθητές να επιλέξουν την καλύτερη διαδρομή, λαμβάνοντας υπόψη τις δεξιότητες των ταξιδιωτών τους (για παράδειγμα, αν η διαδρομή είναι από την Ινδία στη Βραζιλία, μπορούν να υπάρξουν τρία μονοπάτια: το πρώτο μέσω του Ινδικού και Ατλαντικού Ωκεανού· το δεύτερο μέσω της Μέσης Ανατολής, της Αφρικής και του Ατλαντικού Ωκεανού· και το τρίτο μέσω της Ασίας, του Βερίγγειου πορθμού και μετά κάτω, μέσω Αμερικής. Ως αποτέλεσμα, εάν ένας μαθητής επιλέξει τους νομάδες, τότε θα πρέπει να επιλέξει το τρίτο μονοπάτι, αφού δεν μπορεί να διασχίσει τον ωκεανό).
- Αν αντίθετα, το επίπεδο της τάξης επιτρέπει μία ακόμη πιο εξελιγμένη έκδοση του παιχνιδιού, μπορούν να ληφθούν υπόψη οι επόμενες δύο παραλλαγές:
  - 1) Αντί να τους δοθεί η οδηγία να επιλέξουν πρώτα τον ταξιδιώτη και στη συνέχεια την καλύτερη διαδρομή όπως στο πρώτο μοντέλο, οι μαθητές μπορούν πρώτα να αναλύσουν το ταξίδι που πρέπει να κάνουν (ας πούμε, από την Ινδία στη Βραζιλία) και στη συνέχεια να επιλέξουν τον ταξιδιώτη που πιστεύουν ότι θα έχει την καλύτερη επίδοση. Αυτή η έκδοση καλεί τους μαθητές όχι μόνο να προσαρμόσουν το ταξίδι στις δεξιότητες του ταξιδιώτη, αλλά και να επιλέξουν τον καλύτερο ταξιδιώτη για το ταξίδι που πρέπει να κάνουν.
  - 2) Μπορούν να προστεθούν διαδρομές στο παιχνίδι, εάν η ατμόσφαιρα στην τάξη είναι παιχνιδιάρικη. Οι μαθητές θα χωριστούν σε ομάδες (δύο ή τρεις ομάδες). Οι ίδιοι ή διαφορετικοί προορισμοί δίνονται σε κάθε ομάδα. Κάθε ομάδα επιλέγει τον τύπο του ταξιδιώτη πριν από την ανάθεση του προορισμού, ή μετά (σε αυτή την τελευταία περίπτωση- δείτε παραπάνω- η ικανότητα θα συνιστάται όχι μόνο στην επιλογή της

			<p>καλύτερης διαδρομής, αλλά και στην επιλογή του καλύτερου ταξιδιώτη). Όταν είναι η σειρά μιας ομάδας, η ομάδα μπορεί να κινηθεί μόνο λίγα εκατοστά στο χάρτη –ο αριθμός των εκατοστών έχει καθοριστεί εκ των προτέρων: όπως τρία ή πέντε εκατοστά αν παίζουμε χρησιμοποιώντας το μικρό χάρτη των διδακτικών εργαλείων-και μετά, τη σειρά παίρνει ο αντίπαλος.</p>
		<p>Βήμα 2 Ενδιάμεσο 40'</p>	<p>Ο καθηγητής εξηγεί την ύπαρξη διαφορετικών τύπων χαρτών, στους οποίους συλλέγονται διαφορετικοί τύποι δεδομένων. Εξηγεί ότι ορισμένοι χάρτες αναπαριστούν αόρατα φυσικά φαινόμενα, όπως το κλίμα, άλλοι αναπαριστούν στοιχεία για την ανθρώπινη ζωή (πληθυσμός, διάδοση ασθενειών, πλούτος, προσδόκιμο ζωής και άλλα παρόμοια). Εάν το επιτρέπει ο χρόνος, ο καθηγητής θα μπορούσε να κάνει την τάξη να παίξει ένα δεύτερο παιχνίδι, στο οποίο κάθε μαθητής πρέπει να σχεδιάσει το ταξίδι του σε όλο τον κόσμο, λαμβάνοντας υπόψη τα δεδομένα που παρέχει ο χάρτης σχετικά με τον σεισμικό κίνδυνο (βλέπε διδακτικά εργαλεία).</p> <p>Οι χάρτες που εμφανίζονται σε αυτό το στάδιο μπορούν να είναι φυσικοί χάρτες, καθώς και χάρτες σχετικά με ανθρώπινα φαινόμενα. Κατά την εμφάνιση ωστόσο διαφορετικών τύπων χαρτών, στη διάρκεια αυτής της φάσης, ο καθηγητής πρέπει να προσέξει να επιλέξει είτε χάρτες χωρίς εθνικά σύνορα, είτε χάρτες όπου τα εθνικά σύνορα παρουσιάζονται, αλλά δεν είναι το κεντρικό θέμα που εξετάζεται από το χάρτη. Ο λόγος είναι ότι τα πολιτικά σύνορα και τα εμπόδια θα είναι το αντικείμενο της επόμενης φάσης.</p>
		<p>Βήμα 3 Τελικό 40'</p>	<p>Το τρίτο βήμα εστιάζει στη σημασία των πολιτικών κοινοτήτων για το περιορισμό των μετακινήσεων των ανθρώπων.</p>

Τα διδακτικά εργαλεία παρέχουν στην τάξη μερικούς χάρτες, στους οποίους απεικονίζονται τα εθνικά σύνορα, καθώς και τα περιφερειακά σύνορα. Αυτή η εισαγωγική υπο-φάση είναι επίσης χρήσιμη για να εγείρει ερωτήματα σχετικά με τη φύση του εθνικού κράτους- το θέμα θα παρουσιαστεί από την Εκπαιδευτική Ενότητα 2 και 3. Μέσω μιας μαιευτικής διαδικασίας, ο καθηγητής θα οδηγήσει τους μαθητές στο να επικεντρωθούν στα ακόλουθα γεγονότα:

- Τα εθνικά κράτη έχουν πολύ διαφορετικό μέγεθος (χρήσιμες συγκρίσεις: Κίνα και Ιρλανδία).
- Τα εθνικά κράτη μερικές φορές χωρίζονται από φυσικά σύνορα, αλλά άλλες φορές ξεπερνούν τα φυσικά σύνορα (χρήσιμες συγκρίσεις: Οι Άλπεις χωρίζουν την Ιταλία, τη Γαλλία, την Ελβετία, την Αυστρία και τη Σλοβενία· Η Σαχάρα είναι ένα εμπόδιο για τα εθνικά κράτη: είναι δύσκολο να βρεθεί ένα κράτος που να κυβερνά τόσο τα βόρεια σύνορα όσο και τα νότια· η Ινδονησία ή οι Η.Π.Α. ωστόσο, είναι παραδείγματα κρατών που συνδέουν πολιτικά, απομακρυσμένα εδάφη).

Μετά από αυτή την εισαγωγική υπο-φάση σχετικά με τα πολιτικά σύνορα, ο καθηγητής δείχνει χάρτες που αναφέρονται στη δύναμη διαφορετικών διαβατηρίων. Τα διδακτικά εργαλεία κάνουν σύγκριση μεταξύ του γερμανικού διαβατηρίου - ως ένα παράδειγμα ισχυρού διαβατηρίου - και του αφγανικού διαβατηρίου - ως ένα παράδειγμα πολύ αδύναμου διαβατηρίου. Άλλα

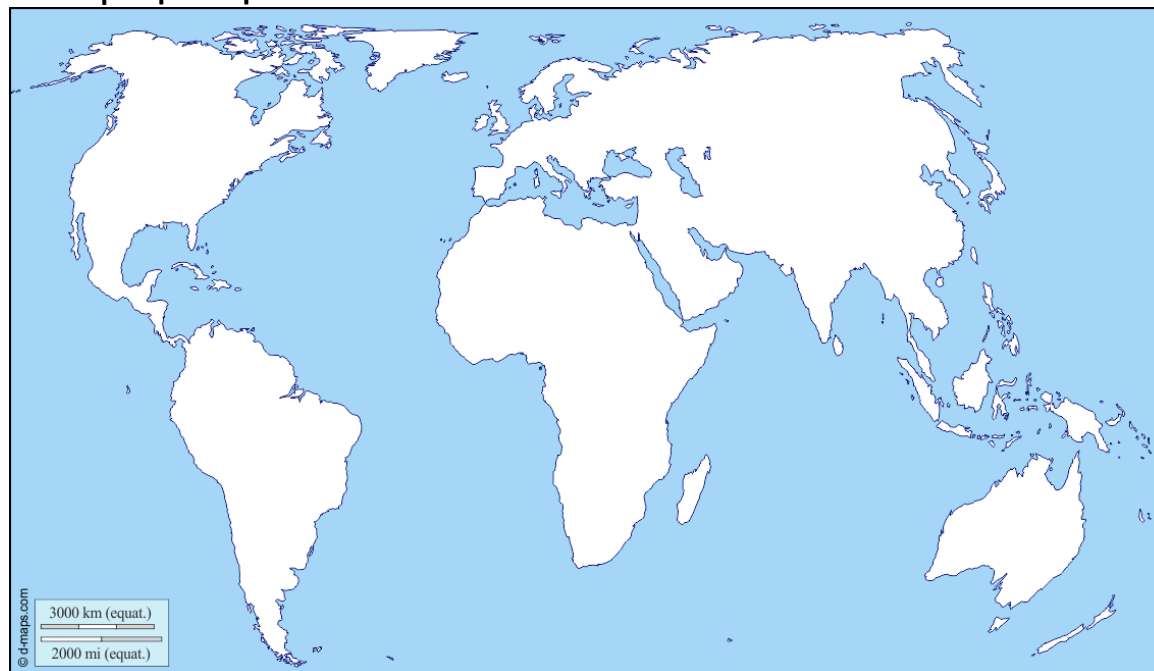
			<p>παραδείγματα διαβατηρίων με διαφορετική ισχύ μπορούν εύκολα να βρεθούν στο διαδίκτυο.</p> <p>Ένα τρίτο παιχνίδι μπορεί να παιχτεί στο οποίο οι παίκτες πρέπει να μετακινούνται σε όλο τον κόσμο και τα εμπόδια αντιπροσωπεύονται, αυτή τη φορά, από εθνικά σύνορα που μπορούν να ξεπεραστούν (ή όχι) μέσω διαβατηρίων.</p> <p>Τα διδακτικά εργαλεία προσφέρουν μια πολύ απλή έκδοση αυτού του παιχνιδιού όπου η αδυναμία ενός διαβατηρίου αντιπροσωπεύεται από την επιβράδυνση της ταχύτητας του παίκτη, όταν διασχίζει μια γκρίζα ζώνη.</p> <p>Υποδείξεις και προτάσεις: Πιο εξελιγμένες και παιχνιδιάρικες εκδόσεις του παιχνιδιού μπορούν να οργανωθούν στην τάξη. Ένα παράδειγμα. Μία ιδέα είναι να οργανώσετε το παιχνίδι ως το παιχνίδι της χήνας: ο καθηγητής αναθέτει διαβατήρια σε κάθε παιδί (ένας μαθητής ή μια ομάδα μαθητών) φροντίζοντας να διανέμει διαβατήρια με διαφορετική δύναμη· κάθε παίκτης με τη σειρά του, μπορεί να διασχίσει ένα μόνο κράτος· αν πρέπει να διασχίσει ένα κράτος που είναι ζωγραφισμένο με γκρι χρώμα, τότε ο παίκτης ρίχνει ένα ζάρι. Με δύο ή τρία, ο παίκτης δεν διασχίζει το κράτος: η σειρά του παίκτη τελειώνει και αν στον επόμενο γύρο θέλει να περάσει ξανά, το γκρίζο κράτος, πρέπει να ρίξει ξανά το ζάρι. Με ένα, ο παίκτης επιστρέφει στο κράτος αναχώρησης (για παράδειγμα, ξεκίνησε από το Καζακστάν και πρέπει να φτάσει στην Πορτογαλία, έφτασε στη Γαλλία, αλλά, σε ένα σημείο, φέρνει 1 και στη συνέχεια πρέπει να επιστρέψει στο Καζακστάν).</p> <p>Το παιχνίδι δεν στοχεύει να είναι ανταγωνιστικό. Ακριβώς το αντίθετο, όποιος παίρνει ένα ισχυρό διαβατήριο θα έχει ένα σαφές πλεονέκτημα έναντι αυτών των παικτών με αδύναμο διαβατήριο, δείχνοντας πόσο σημαντικό είναι να έχεις ένα ισχυρό διαβατήριο.</p>
<p>ΜΕΤΑ-ΓΝΩΣΙΑΚΟ ΣΤΑΔΙΟ</p>	<p>20</p>	<p>Ο καθηγητής ρωτά ποια είναι τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του να έχουμε έναν κόσμο διαιρεμένο με πολιτικά σύνορα (βλέπε την τελευταία ενότητα- «συμπεράσματα»- στα διδακτικά εργαλεία). Μία πιθανή απάντηση την οποία μπορεί να προτείνει ο καθηγητής, αφού οι μαθητές εκφράσουν τις απόψεις τους, είναι ότι τα πολιτικά σύνορα μπορούν να είναι σημαντικά στο να επιτρέπουν στα κράτη να παρέχουν υπηρεσίες και να εγγυώνται άλλα κοινωνικά πλεονεκτήματα. Είναι όμως αυτό αλήθεια; Δεν θέλουμε να δώσουμε μία ακριβή απάντηση: το μάθημα μπορεί να τελειώσει τονίζοντας τη σημασία της μελέτης της σημαντικότητας των δημόσιων πολιτικών (μία μελέτη που αποτελεί τον πυρήνα της Εκπαιδευτικής Ενότητας 2, μάθημα 1 και της Εκπαιδευτικής Ενότητας 3, μαθήματα 1, 2, 3).</p>	

ΑΥΘΕΝΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

(Απαιτείται στο τέλος της ενότητας)

30

Εστιασμένη Ενότητα:

Αυτή είναι μία **προαιρετική φάση** που μπορεί να πραγματοποιηθεί στο τέλος του μαθήματος ή στο τέλος του βήματος 2 (αντί για το δεύτερο παιχνίδι), όταν ο καθηγητής θα έχει δείξει την ύπαρξη των πιο διαφορετικών χαρτών.

Οι μαθητές καλούνται να επιλέξουν ένα συγκεκριμένο ζήτημα για να αναπαραστήσουν στο χάρτη και στη συνέχεια να σχεδιάσουν έναν φανταστικό χάρτη. Στο τέλος, θα αναζητήσουν στο διαδίκτυο αν υπάρχουν ή όχι χάρτες με τα ίδια θέματα (που έχουν επιλέξει), και αν μοιάζουν ή όχι με αυτούς που είχαν φανταστεί προηγουμένως. Οι μαθητές μπορούν επίσης να κληθούν να σχεδιάσουν μια λίστα με τις διαφορές μεταξύ των χαρτών τους και των πραγματικών χαρτών που βρίσκονται στο διαδίκτυο, επισημαίνοντας εκείνους που τους εντυπωσίασαν περισσότερο.

ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ & ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

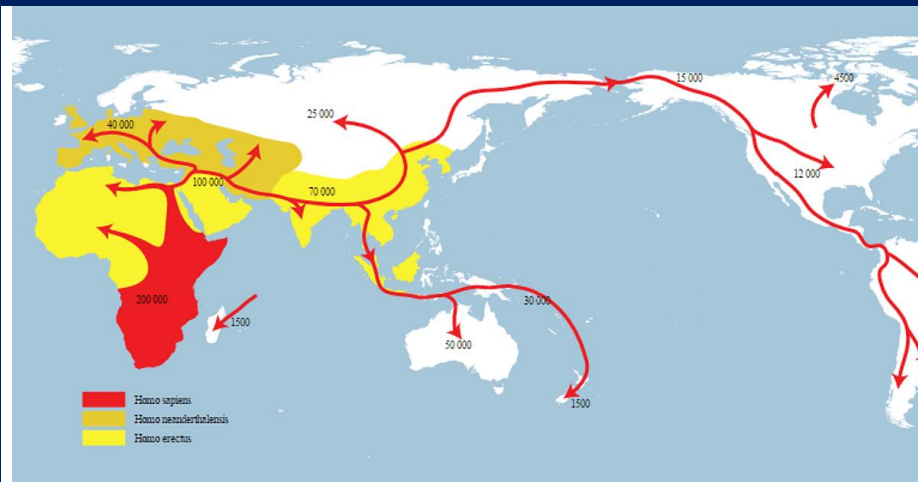
Μπορούμε να φανταστούμε παρόμοιες δραστηριότητες που γίνονται με το χάρτη της πόλης του μέρους, όπου ζουν οι μαθητές. Σε αυτή την περίπτωση, η τάξη μπορεί να κάνει ένα ταξίδι στην πόλη επισημαίνοντας στο χάρτη τα κύρια χαρακτηριστικά της φυσικής και της ανθρώπινης γεωγραφίας που θα ανακαλύψουν.

ΜΑΘΗΜΑ 3

Η μετανάστευση κάποτε, η μετανάστευση σήμερα

	TIME	ΠΛΑΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (Provide one activity plan for each lesson)
ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	20	<p>Προκειμένου να αξιολογήσει τις γνώσεις και τις ικανότητες των μαθητών, ο καθηγητής κάνει στην τάξη ερωτήσεις όπως είναι αυτές που αναφέρονται παρακάτω:</p> <p>Τι είναι μετανάστης;</p> <p>Τι είναι πρόσφυγας;</p> <p>Από ποιες χώρες προέρχονται οι περισσότεροι μετανάστες; Σε ποιες χώρες πηγαίνουν οι περισσότεροι μετανάστες;</p> <p>Ποιες είναι οι κύριες αιτίες της μετανάστευσης;</p> <p>Είναι οι μεταναστεύσεις ένα νέο φαινόμενο;</p>
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΟΤΡΥΝΗΣΗΣ/ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	30	<p>Ο καθηγητής δείχνει ένα χάρτη σχετικά με τις παγκόσμιες τάσεις μετανάστευσης. Ένας χρήσιμος χάρτης που μπορεί να υιοθετηθεί για αυτό το σκοπό βρίσκεται στον σύνδεσμο http://metrocosm.com/global-migration-map.html.</p> <p>Ο καθηγητής εξηγεί πώς διαβάζεται ο χάρτης. Τα διδακτικά εργαλεία εστιάζουν στο μετροκοσμικό χάρτη: οι μαθητές μαθαίνουν ότι υπάρχουν χώρες (σημειωμένες με ένα μπλε κύκλο) των οποίων ο πληθυσμός αυξάνεται από τις μεταναστευτικές ροές, ενώ ο πληθυσμός άλλων χωρών (σημειωμένες με ένα κόκκινο κύκλο) μειώνεται από τις μεταναστευτικές ροές.</p> <p>Ο καθηγητής επισημαίνει το γεγονός ότι υπάρχουν εκατομμύρια άνθρωποι που μεταναστεύουν κάθε χρόνο και ότι υπάρχουν ορισμένες συγκεκριμένες τάσεις στις μεταναστευτικές ροές (για παράδειγμα, υπάρχουν κράτη, όπως οι Η.Π.Α. ή η Βόρεια Ευρώπη που προσελκύουν πολλούς περισσότερους μετανάστες από άλλα). Ταυτόχρονα, πρέπει να επισημανθούν δύο σχετικές εξαιρέσεις:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) Κάποιες χώρες που μπορούν να θεωρηθούν από τους μαθητές ως σημεία άφιξης έχουν αρνητικό καθαρό ποσοστό μετανάστευσης (δηλαδή, είναι περισσότερο ένα σημείο αναχώρησης από ένα σημείο άφιξης). Η Ιταλία και η Ισπανία μπορούν να ληφθούν ως παραδείγματα αυτού του γεγονότος, και ο καθηγητής μπορεί να χρησιμοποιήσει αυτά τα παραδείγματα για να εισαγάγει το θέμα των μεταναστεύσεων από την Ευρώπη που αναφέρεται στο τρίτο μάθημα αυτής της ενότητας. (2) Υπάρχουν αντίθετα, ορισμένες χώρες, που ίσως δεν αναμένεται να φιλοξενήσουν πολλούς μετανάστες, οι οποίες έχουν θετικό καθαρό ποσοστό μετανάστευσης. Χρήσιμα παραδείγματα είναι η Τουρκία, η οποία είναι σήμερα το σημαντικότερο σπίτι για τους πρόσφυγες, καθώς και η Αιθιοπία και η Κένυα, οι οποίες γενικά είναι σημαντικές χώρες που φιλοξενούν πρόσφυγες στην Αφρική (βλέπε Ιστότοπο της UNHCR για δεδομένα). <p>Ο καθηγητής ρωτά τους μαθητές εάν έχουν εκπλαγεί από κάποια από τα δεδομένα που αναφέρονται στον χάρτη.</p>

		<p>Η άσκηση 1 ζητά από τους μαθητές να χρησιμοποιήσουν τις γνώσεις και τις ικανότητές τους, που έχουν αποκτήσει, σχετικά με την ανάγνωση του χάρτη· να επεξεργαστούν γενικές ιδέες σχετικά με τις μεταναστευτικές ροές· να κάνουν έρευνα για τις αιτίες ορισμένων ροών (βλέπε για παράδειγμα, τη Τουρκία και τη Συριακή κρίση).</p>	
<p>ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ</p>	<p>130</p>	<p>Βήμα 1 Εισαγωγικό 60</p>	<p>Το βήμα 1 εστιάζει στις πρώιμες μεταναστεύσεις του ανθρώπου. Ο σκοπός που πρέπει να ακολουθήσουν αυτές οι δραστηριότητες είναι διπλός: από τη μία πλευρά, συνίσταται από την περιγραφή των διαδρομών μέσω των οποίων οι homo sapiens έχουν εξαπλωθεί σε όλο τον κόσμο· από την άλλη πλευρά, συνίσταται από την παρουσίαση της ανθρωπότητας ως απόγονοι των πρώιμων μεταναστών.</p> <p>Ο καθηγητής διατυπώνει μία λανθασμένη ιδέα, σύμφωνα με την οποία υπάρχουν δύο ομάδες ανθρώπων στον κόσμο: οι μετανάστες και οι κοινότητες των γηγενών ανθρώπων, οι οποίοι, όπως τα βουνά, έμειναν πάντα εκεί που τους βρίσκουμε και σήμερα. Με άλλα λόγια, άνθρωποι που μεταναστεύουν και κοινότητες που δεν έχουν εμπλακεί ποτέ στη μετακίνησή τους. Μπορούμε να ονομάσουμε αυτή τη λανθασμένη ιδέα «μετανάστες εναντίον βουνών». Στη συνέχεια οι μαθητές καλούνται να αμφισβητήσουν αυτή την εικόνα.</p> <p>Αφού έχουν συγκεντρωθεί οι πρώτες εντυπώσεις των μαθητών σχετικά με την ιδέα «μετανάστες εναντίον βουνών», ο καθηγητής δείχνει δύο εικόνες. Στην πρώτη εικόνα βρίσκουμε την τυπική, στερεοτυπική, ανόητη αλλά και ευρέως χρησιμοποιούμενη για εμπορικούς και ψυχαγωγικούς σκοπούς, αναπαράσταση ενός προϊστορικού Ευρωπαίου κατοίκου, με λευκό δέρμα, ξανθά μαλλιά.</p> <p>Η δεύτερη εικόνα απεικονίζει το πραγματικό πρόσωπο μιας προϊστορικής γυναίκας, όπως έχει ανοικοδομηθεί μέσω των σύγχρονων τεχνολογιών.</p> <p>Αφού συγκεντρώσει τις εντυπώσεις των μαθητών για τις δύο εικόνες, ο καθηγητής αποκαλύπτει ότι η δεύτερη και όχι η πρώτη εικόνα δίνει μια ιδέα για το πώς έμοιαζαν οι κάτοικοι της Ευρώπης πριν από 10.000 χρόνια. Ο καθηγητής ρωτά τους μαθητές πώς εξηγούν ότι το δέρμα των αρχαίων Ευρωπαίων ήταν σκούρο. Ο καθηγητής συλλέγει τις απόψεις των μαθητών. Στη συνέχεια, επεξηγεί τις αρχαίες ανθρώπινες μεταναστεύσεις σε όλο τον κόσμο, χρησιμοποιώντας το χάρτη στα διδακτικά εργαλεία ή έναν άλλο πιο ακριβή διαθέσιμο χάρτη.</p>

Η **άσκηση 2** απαιτεί από τους μαθητές να χρησιμοποιούν τις έννοιες που έχουν μάθει κατά τη διάρκεια αυτής της φάσης σχετικά με τις πρώιμες μεταναστεύσεις.

Υποδείξεις για τον καθηγητή: εάν στην τάξη υπάρχει υψηλός βαθμός εθνικής ποικιλίας, οι μαθητές μπορούν να ενημερωθούν για να μιμηθούν τις πρώιμες μεταναστεύσεις του homo Sapiens. Αρχικά, οι μαθητές λένε ο ένας στον άλλον τη χώρα καταγωγής τους. Τώρα, κάθε μαθητής είναι ένα σύμβολο της γης που καταλαμβάνει το έθνος του. Οι μαθητές με την ίδια εθνικότητα τοποθετούνται μαζί στην τάξη, σχηματίζοντας μία γη και στη συνέχεια, τα εδάφη τοποθετούνται με τέτοιο τρόπο ώστε να μοιάζουν με ένα παγκόσμιο χάρτη (για παράδειγμα, αν λάβουμε υπόψη μαθητές από την Ινδία, την Κίνα και τη Συρία, αυτοί που προέρχονται από την Ινδία πρέπει να τοποθετούνται μεταξύ εκείνων που προέρχονται από την Κίνα και τη Συρία).

Στη συνέχεια, οι μαθητές πρέπει να θυμούνται από πού ξεκίνησε η επέκταση: η ομάδα που είναι πιο κοντά στην Ανατολική Αφρική ξεκινά το ταξίδι και πρέπει να μετακινηθεί σε όλη την τάξη φτάνοντας στους συμμαθητές της με τη σωστή σειρά, δηλαδή τη σειρά με την οποία έχουν κατοικηθεί τα διαφορετικά εδάφη στον κόσμο. Έτσι, για παράδειγμα, εάν το παιχνίδι ξεκίνησε με τρία άτομα που προέρχονταν από την Αιθιοπία και στην τάξη υπάρχουν μόνο Κινέζοι, Βενεζουελάνοι, Ρουμάνοι και Τούρκοι μαθητές, οι τρεις μαθητές της Αιθιοπίας πρέπει να πουν ότι έφτασαν στους Τούρκους μαθητές, περνώντας από την Αίγυπτο. Πού πρέπει να πάει τώρα, η ομάδα που αποτελείται από Αιθίοπες και Τούρκους μαθητές; Πρέπει να πάνε στην Κίνα, τη Βενεζουέλα ή τη Ρουμανία; Τα πράγματα είναι πιο περίπλοκα, αφού η Κίνα έχει κατοικηθεί πριν από την Ευρώπη.

			<p>Περιπτώσεις όπως αυτές, είναι διδακτικές. Ο καθηγητής θα εξηγήσει πώς η εξάπλωση των ανθρώπων σε όλο τον κόσμο έχει ακολουθήσει πολλαπλά μονοπάτια (ο καθηγητής πρέπει επίσης να εξηγήσει ότι εξακολουθούμε να είμαστε πολύ αβέβαιοι για το πότε έχει κατοικηθεί ένα συγκεκριμένο μέρος και αβέβαιοι για το μονοπάτι που έχει ακολουθηθεί).</p>
		<p>Βήμα 2 Ενδιάμεσο 30</p>	<p>Σε αυτό το Βήμα, οι μαθητές μαθαίνουν κάποιες έννοιες που σχετίζονται γενικά, με τις σύγχρονες μεταναστεύσεις και συγκεκριμένα, με τις περιβαλλοντικές μεταναστεύσεις.</p> <p>(1) Τα διδακτικά εργαλεία περιλαμβάνουν μια σύντομη ενότητα στην οποία μπορούν να βρεθούν ορισμοί των προσφύγων και των οικονομικών μεταναστών. Αυτή η διάκριση θα είναι χρήσιμη στο τέλος του βήματος 3 για την εστιασμένη ενότητα, αναφορικά με την προστασία των περιβαλλοντικών μεταναστών.</p> <p>(2) Τα διδακτικά εργαλεία περιλαμβάνουν μία λίστα των περιβαλλοντικών φαινομένων που αναγκάζουν τους ανθρώπους να εγκαταλείψουν τα σπίτια και τις χώρες τους.</p>
		<p>Βήμα 3 Τελικό 40</p>	<p><i>Υπόθεση:</i> Στην τελική φάση, οι μαθητές καλούνται να κάνουν πρακτική με την έννοια των περιβαλλοντικών μεταναστών μέσω μιας ειδικής δραστηριότητας. Μια βασική ιδέα στη συζήτηση της υπόθεσης των περιβαλλοντικών μεταναστών είναι ότι είναι δύσκολο σήμερα να πούμε ακριβώς ποια περιβαλλοντικά φαινόμενα είναι αυθόρμητα και ποια έχουν προκληθεί από ανθρώπινες δραστηριότητες. Αντίστοιχα, αυτό που αποσκοπεί το μάθημα να επιτύχει, είναι η ενστάλαξη της περιέργειας και της δυσπιστίας για την ερμηνεία του κόσμου που μας περιβάλλει. Εμμένοντας στην ασυμφωνία μεταξύ των εμφανίσεων και της πραγματικότητας, αυτή η ενότητα επαναλαμβάνει τη δραστηριότητα σχετικά με τις πρώιμες μεταναστεύσεις, όπου οι μαθητές είχαν κληθεί επίσης, να αμφισβητήσουν τις εμφανίσεις (την ιδέα «μετανάστες εναντίον βουνών», σύμφωνα με την οποία οι άνθρωποι που ζουν στη χώρα υποδοχής ανήκουν σε κοινότητες που όπως τα βουνά, ζούσαν πάντα εκεί που τους βρίσκουμε σήμερα). Η ακόλουθη εικόνα σχετικά με τις αιτίες της μετανάστευσης παρουσιάζεται από τον καθηγητή: πολλοί άνθρωποι εκτοπίζονται λόγω της συμπεριφοράς άλλων ανθρώπων, αλλά όταν πρόκειται για περιβαλλοντικούς πρόσφυγες τα πράγματα είναι διαφορετικά, καθώς κανείς δεν φαίνεται να φταίει για τα δεινά τους. (Αυτή η εικόνα είναι η εικόνα που οι μαθητές θα μάθουν να εξηγούν κατά τη διάρκεια της οριστικής φάσης του μαθήματος.)</p>

Ο καθηγητής ζητά από τους μαθητές να διακρίνουν τα φυσικά στοιχεία από τα τεχνητά στοιχεία σε μία *πρώτη εικόνα*, που δείχνει ένα τοπίο, στο οποίο βλέπουμε ένα λιμάνι, μερικά καράβια και ένα χωριό που περιβάλλεται από τυπικά φυσικά στοιχεία (πολλές εικόνες είναι εύκολα διαθέσιμες στο διαδίκτυο, που εξυπηρετούν αυτό τον σκοπό).

Αφού οι μαθητές έχουν ολοκληρώσει αυτή την εργασία, ο καθηγητής παρέχει μια δεύτερη εικόνα που δείχνει μια γειτονιά της Τζακάρτα και ζητά από τους μαθητές να διακρίνουν, πάλι, τεχνητά στοιχεία από φυσικά στοιχεία.

Όπως αναφέρεται στα διδακτικά εργαλεία, η άνοδος της στάθμης της θάλασσας που προκαλεί τον εκτοπισμό πολλών ανθρώπων έχει αυξηθεί από την κατασκευή ενός τείχους για την προστασία μερικών πιο εύπορων γειτονιών. Το δίδαγμα που αντλείται είναι, λοιπόν, ότι πέρα από την παρουσία ορισμένων περιβαλλοντικών μεταναστών, πίσω από τον εκτοπισμό τους υπάρχουν ανθρώπινες δραστηριότητες και όχι μόνο αυθόρμητα φυσικά φαινόμενα.

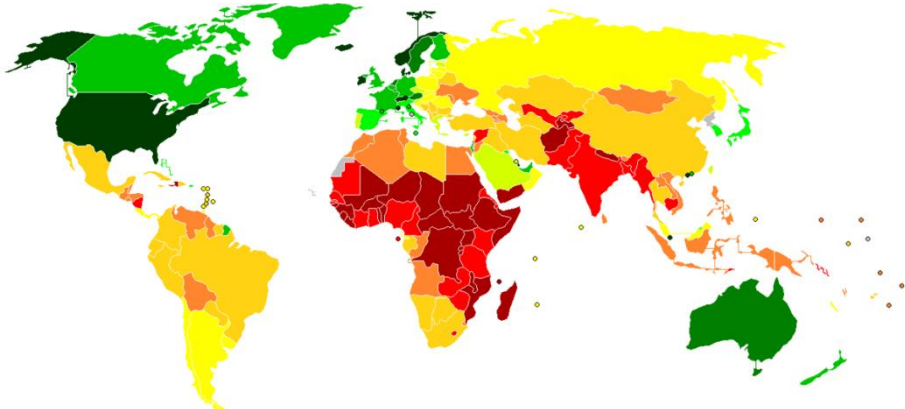
Η εστιασμένη ενότητα επικεντρώνεται στην προστασία των περιβαλλοντικών μεταναστών, εισάγοντας την ετικέτα των κλιματολογικών προσφύγων.

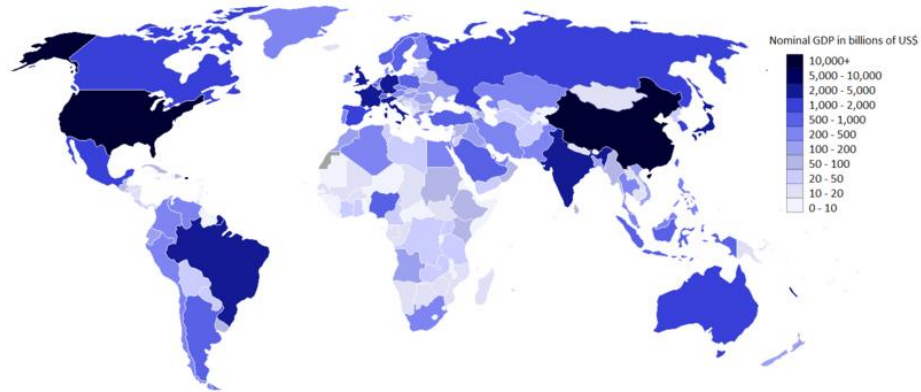
Η **άσκηση 3** καλεί και πάλι τους μαθητές να διακρίνουν τα φυσικά στοιχεία από τα προϊόντα της ανθρώπινης δραστηριότητας. Η κρίσιμη απάντηση αφορά την κατολίπηση: αναμένεται από τους μαθητές να βάλουν την κατολίπηση στο πλαίσιο «Δεν ξέρω», δεδομένου ότι γνωρίζουμε ότι η κατολίπηση μπορεί να προκλήθηκε από ανθρώπινες δραστηριότητες (αποψίλωση ή εκσκαφή).

Η **άσκηση 4** ζητά από τους μαθητές να αναγνωρίσουν ποια είναι η πιο πιθανή αιτία της κατολίπησης.

			Η άσκηση 5 κάνει τους μαθητές να εξασκηθούν με τα φυσικά φαινόμενα, σύμφωνα με τον εκτοπισμό των περιβαλλοντικών μεταναστών.
ΜΕΤΑ-ΓΝΩΣΙΑΚΟ ΣΤΑΔΙΟ			
ΑΥΘΕΝΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ (Απαιτείται στο τέλος της ενότητας)			
ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ & ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ			
ΜΑΘΗΜΑ 2			Οι Ευρωπαίοι ως μετανάστες
	TIME		ΠΛΑΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	20		<p><i>Υπόθεση:</i> Οι Ευρωπαίοι (ιδίως, οι Βόρειοι και οι Δυτικοί Ευρωπαίοι) είναι πιθανό να θεωρηθούν, ουσιαστικά, ως οικοδεσπότες από μια τάξη ενηλίκων μεταναστών μαθητών. Αυτό το μάθημα κάνει τους μαθητές να τους φανταστούν στον αντίθετο ρόλο, αυτόν των μεταναστών. Ο στόχος είναι, λοιπόν, να δείξουμε - μέσω της ιστορίας - τις ομοιότητες και όχι τις διαφορές μεταξύ των μεταναστών και των ανθρώπων που ζουν στη χώρα υποδοχής. Προκειμένου να γίνει πιο εκπληκτική αλλά και εντυπωσιακή η παρουσίαση των Ευρωπαίων ως μεταναστών, θα ήταν καλό, ο καθηγητής να κρύψει το αντικείμενο του μαθήματος μέχρι το βήμα 2. Κατά συνέπεια, παρόλο που –γενικά- θα ήταν χρήσιμο να ρωτήσετε απευθείας τους μαθητές, εάν έχουν ποτέ ακούσει για τη μετανάστευση εκατομμυρίων Ευρωπαίων προς το Νέο Κόσμο, η πρόταση είναι να μην ρωτήσετε στην αρχή, ανεξαρτήτως αν κάποιος στην τάξη γνωρίζει για αυτό το ιστορικό φαινόμενο. Μία τέτοια ερώτηση μετατίθεται στο βήμα 2. Αντ 'αυτού, ο καθηγητής υποβάλλει ερωτήσεις όπως αυτές που αναφέρονται παρακάτω:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ποια είναι τα χαρακτηριστικά που κάνουν μία χώρα ελκυστική για εσάς; - Που εντοπίζετε αυτές τις χώρες στον κόσμο; - Πιστεύετε ότι η Ευρώπη είναι γενικά ένας καλός προορισμός; Γιατί; - Πιστεύετε ότι οι Ευρωπαίοι είναι τυχεροί για την ευκαιρία που έχουν να παραμείνουν στη χώρα τους, αποφεύγοντας να μεταναστεύσουν στο εξωτερικό; (αυτή η εικόνα - οι Ευρωπαίοι

		δεν αναγκάστηκαν ποτέ να εγκαταλείψουν τις χώρες τους λόγω της φτώχειας - είναι, φυσικά, αυτό που το μάθημα σκοπεύει να ελέγξει στα επόμενα στάδια).	
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΟΤΡΥΝΗΣΗΣ/ΚΙΝ ΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	0		
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ	100	Βήμα 1 Εισαγωγικ ό 30'	 <p>Ο καθηγητής δείχνει ένα χάρτη στον οποίο αναφέρεται το Κατά Κεφαλήν Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν και κάνει τους μαθητές να εξασκούνται με αυτό που βλέπουν. Ειδικότερα, ο καθηγητής εξηγεί ότι ο πλούτος των ανθρώπων ποικίλλει σε μεγάλο βαθμό από κράτος σε κράτος· και ότι υπάρχουν αναγνωρίσιμα μοτίβα στην κατανομή του πλούτου στον κόσμο, έτσι ώστε η Βόρεια και η Δυτική Ευρώπη να είναι μια από τις πλουσιότερες περιοχές του κόσμου.</p> <p>Στην απεικόνιση του χάρτη, ο καθηγητής κάνει τρεις διευκρινήσεις:</p> <p>a) Τα χρώματα του χάρτη δείχνουν το μέσο πλούτο, όχι τον συνολικό πλούτο: ο καθηγητής μπορεί να δείξει ένα χάρτη - όπως αυτός που επισυνάπτεται παρακάτω - στο συνολικό ΑΕΠ ζητώντας από τους μαθητές να πουν γιατί η Κίνα φαίνεται τώρα πλουσιότερη από κάθε ευρωπαϊκή χώρα. Ο λόγος είναι ότι η Κίνα έχει τεράστιο πληθυσμό, οπότε το άθροισμα του πλούτου των Κινέζων είναι μεγαλύτερο από το άθροισμα των λαών οποιασδήποτε ευρωπαϊκής χώρας. Μια χρήσιμη εικόνα μπορεί να είναι η σύγκριση ενός μπουκαλιού γεμάτο με νερό, με ένα τεράστιο σωρό μπουκαλιών που το καθένα περιέχει μια μικρή ποσότητα νερού. Αν και κάθε μπουκάλι του σωρού περιέχει λιγότερο νερό από το ένα μπουκάλι, ο σωρός περιέχει πολύ περισσότερο νερό.</p>

- b) Όπως αναφέρεται εν συντομία στο κείμενο του μαθήματος, ο χάρτης κρύβει έναν σημαντικό παράγοντα, αυτό της ανισότητας στην ίδια χώρα. Και πάλι, το θέμα μπορεί να εξηγηθεί χρησιμοποιώντας, πάλι, το παράδειγμα με τα μπουκάλια νερό: ο καθηγητής μπορεί να δείξει (ή να σχεδιάσει) τρία μπουκάλια με νερό το καθένα μισό γεμάτο και έπειτα, παίρνει ένα από τα τρία μπουκάλια και μοιράζει το φτωχό περιεχόμενο σε ένα από τα άλλα δύο μπουκάλια. Η ίδια ποσότητα νερού μπορεί να κατανέμεται ίσα ή άνισα, αλλά ο χάρτης δεν το δείχνει.
- c) Ο πλούτος των ανθρώπων είναι δύσκολο να μετρηθεί και ορισμένες χώρες μπορεί να αλλάξουν χρώμα εάν μετράτε τον πλούτο με τον ένα ή τον άλλο τρόπο. Μια τέλεια περίπτωση αντιπροσωπεύει η Σαουδική Αραβία η οποία, σύμφωνα με ορισμένα κριτήρια, είναι πολύ πιο πλούσια από πολλές ευρωπαϊκές χώρες. Παρόλα αυτά και σύμφωνα με οποιαδήποτε μέθοδο, η Ευρώπη είναι μία από τις πλουσιότερες περιοχές του κόσμου.

Άσκηση 1: οι μαθητές απαντούν σε ερωτήσεις σχετικά με τα δεδομένα που παρέχονται από το χάρτη για το κατά κεφαλήν ΑΕΠ.

Αφού οι μαθητές εξοικειωθούν με το χάρτη, ο καθηγητής παρουσιάζει την ακόλουθη ιδέα: οι άνθρωποι γενικά πηγαίνουν από χώρες βαμμένες με κόκκινο ή κίτρινο χρώμα, σε χώρες βαμμένες με πράσινο χρώμα. Σύμφωνα με αυτήν την εικόνα, η Βόρεια και Δυτική Ευρώπη μπορεί να θεωρηθεί προορισμός μεταναστών. Μετά από αυτό, ο καθηγητής προσθέτει ότι η ιστορία μας λέει μια ενδιαφέρουσα ιστορία για την Ευρώπη και τη μετανάστευση, και ότι ένα καλό σημείο εκκίνησης για να κατανοήσουμε αυτή την ιστορία παρουσιάζεται στην ακόλουθη εικόνα, την οποία οι μαθητές πρέπει τώρα να δουν.

Ο καθηγητής ρωτά τους μαθητές ποιοι είναι οι άνθρωποι στο κατάστρωμα του πλοίου.

Βήμα 2
Ενδιάμεσο
40'

Αυτή είναι η στιγμή για την «έκπληξη στην πλοκή του μαθήματος». Αυτό είναι η παρουσίαση του πραγματικού θέματος του μαθήματος: οι Ευρωπαίοι ως μετανάστες. Όπως θα πει ο καθηγητής, η εικόνα παρουσιάζει ανθρώπους προερχόμενοι από ευρωπαϊκές χώρες που διασχίζουν τον Ατλαντικό Ωκεανό και κατευθύνονται προς τις ΗΠΑ.

Τα διδακτικά εργαλεία παρέχουν στους μαθητές μια γενική παρουσίαση των αιτίων που ώθησαν τους Ευρωπαίους να διασχίσουν τον Ατλαντικό Ωκεανό αναζητώντας περιουσία στο Νέο Κόσμο, ειδικά στις Ηνωμένες Πολιτείες.

(Υποδείξεις για τον καθηγητή: Το μάθημα επικεντρώνεται στις μεταναστευτικές ροές προς τις Ηνωμένες Πολιτείες. Ο καθηγητής μπορεί να χρησιμοποιήσει πρόσθετο υλικό, εξετάζοντας τις μεταναστευτικές ροές προς τη Νότια Αμερική και σε άλλα μέρη της Βόρειας Αμερικής που είχαν επίσης ζωτική σημασία στην ιστορία πολλών Ευρωπαίων ανθρώπων, όπως των Ισπανών και των Πορτογάλων, αλλά και των Ιταλών και Γερμανών).

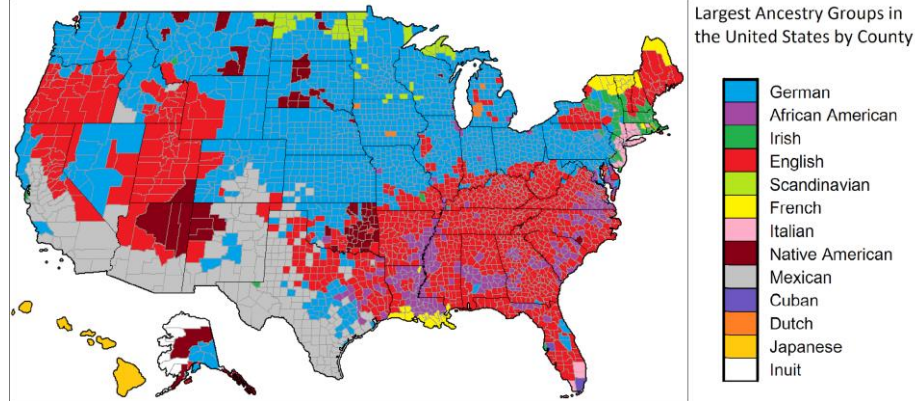
Ενώ μερικοί Ευρωπαίοι μετανάστες πήγαν στις ΗΠΑ δραπετεύοντας από θρησκευτικές και ιδεολογικές διώξεις, οι περισσότεροι από αυτούς έφυγαν από την Ευρώπη λόγω των κακών συνθηκών διαβίωσης, πηγαίνοντας σε αυτό που είχε

θεωρηθεί ως «Η χώρα της ευκαιρίας» (σημείωση: Η ιδέα είναι να εισέλθουμε βαθιά μέσα στις προσδοκίες των Ευρωπαίων μεταναστών δείχνοντας επίσης μερικές αναντιστοιχίες μεταξύ των προσδοκιών και της πραγματικότητας. Το βήμα 2 επικεντρώνεται στις πραγματικές ευκαιρίες διαβίωσης στις ΗΠΑ, ενώ το βήμα 3 θα επικεντρωθεί στη σύγκρουση μεταξύ των προσδοκιών και της σκληρής αλήθειας). Προκειμένου να κάνει τους μαθητές να εξοικειωθούν κριτικά και ενεργά με τη στάση των Ευρωπαίων μεταναστών, απέναντι στο Αμερικανικό Όνειρο, ο καθηγητής θα χρησιμοποιήσει τον πίνακα του John Gast «American Progress» («Αμερικανική πρόοδος»).

Οι μαθητές καλούνται να αναλύσουν ομαδικά, τον πίνακα. Σχετικές ερωτήσεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την κινητοποίηση του ενδιαφέροντος της συζήτησης στην τάξη είναι: Τι αντιπροσωπεύεται από το σκοτάδι και τι αντιπροσωπεύεται από το φως; Ποιες τεχνολογίες ήταν διαθέσιμες στους αποίκους; Κοιτάξτε τους ανθρώπους που έρχονται από τη δεξιά πλευρά του πίνακα: τι κάνουν; Ποιος κερδίζει και ποιος χάνει κάτι; (Η άσκηση 2 μπορεί να χρησιμοποιηθεί εύκολα στην τάξη για να βοηθήσει τους μαθητές στην κατανόηση του πίνακα· Επιπλέον, η άσκηση ζητά από τους μαθητές να κάνουν μια σύντομη έρευνα σχετικά με τους ιθαγενείς Αμερικανούς).

Το Βήμα 2 τελειώνει με την ανάλυση ενός νέου χάρτη που αναφέρει τις μεγαλύτερες εθνικές ομάδες για κάθε χώρα των Η.Π.Α. Ο χάρτης παρέχει μια γενική επισκόπηση σχετικά με την έκταση των επιπτώσεων των Ευρωπαίων μεταναστών. Με τη βοήθεια του καθηγητή, η τάξη μπορεί να αναλύσει τις πληροφορίες που παρέχει ο χάρτης.

Βήμα 3
Τελικό
30

Στο βήμα 3 ο καθηγητής δείχνει μερικές περιπτώσεις στις οποίες τα όνειρα και η πραγματικότητα δεν ταιριάζουν. Τα διδακτικά εργαλεία επικεντρώνονται σε δύο διαφορετικά είδη προβλημάτων που αντιμετώπισαν οι Ευρωπαίοι μετανάστες.

Το πρώτο πρόβλημα έχει να κάνει με τις φυλετικές διακρίσεις. Εδώ τα διδακτικά εργαλεία επικεντρώνονται στον αγώνα των Ιταλών και των Γερμανών για ένταξη. Οι αντιξοότητες των Ιταλών μπορούν να θεωρηθούν ως «κλασική» ιστορία φυλετικής διάκρισης (οι φτωχοί και οι αναλφάβητοι θεωρούνταν βίαιοι και κατώτεροι), ενώ η ιστορία των Γερμανών είναι αυτή των ανθρώπων που ήταν καλά ενσωματωμένοι έως ότου οι εξωτερικοί παράγοντες (Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος) προκαλέσουν ρατσιστικές εκρήξεις εναντίον τους, με αποτέλεσμα να αναγκαστούν σε μια σχεδόν πλήρης αφομοίωση.

Το δεύτερο πρόβλημα σχετίζεται με τις σκληρές, εξουθενωτικές, εργασιακές συνθήκες που βίωσαν πολλοί Ευρωπαίοι μετανάστες. Σε αυτή τη φάση τα διδακτικά εργαλεία αναφέρουν την αναντιστοιχία μεταξύ των υπερβολικών προσδοκιών («Οι δρόμοι της Νέας Υόρκης λέγεται ότι είναι πλακόστρωτοι από χρυσό») και της πραγματικότητας. Αυτό το σημείο θα αναπτυχθεί στην τελική εργασία της Ενότητας 1.

Η άσκηση 3 ζητά από τους μαθητές να κάνουν χρήση των εννοιών που έχουν μάθει κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

Η άσκηση 4, με παρόμοιο τρόπο με αυτό που έχει γίνει στην τάξη με τον πίνακα «American Progress», απαιτεί από τους μαθητές να διαβάσουν την εικονογραφία της πρώτης σελίδας ενός περιοδικού, απαντώντας στις σχετικές ερωτήσεις.

Η άσκηση 5 επικεντρώνεται στους χαρακτήρες του μαθήματος: Ιθαγενείς Αμερικανοί, οι πρώτοι Ευρωπαίοι άποικοι που θεωρούσαν τους εαυτούς τους «γηγενείς», οι Γερμανοί και Ιταλοί μετανάστες.

<p style="text-align: center;">ΜΕΤΑ-ΓΝΩΣΙΑΚΟ ΣΤΑΔΙΟ</p>	<p style="text-align: center;">10</p>	<p>Υποδείξεις για τον καθηγητή: εάν η τάξη δείχνει ενδιαφέρον για τη διάσπαση της γερμανικής ταυτότητας στην κοινωνία των Ηνωμένων Πολιτειών και είναι έτοιμη να εξετάσει ευαίσθητα θέματα, τότε ο καθηγητής μπορεί να ζητήσει από τους μαθητές να πουν ποιες πτυχές της πολιτιστικής τους ταυτότητας είναι έτοιμοι να εγκαταλείψουν με τη σειρά τους, ώστε να γίνουν αποδεκτοί από την κοινωνία της χώρας υποδοχής.</p> <p>Η δραστηριότητα θα απαιτούσε δύο λίστες. Μια λίστα αποτελείται από πολιτιστικά χαρακτηριστικά, «δείκτες ταυτότητας», τη θρησκεία σας, τη γλώσσα σας, τα ονόματα και τα επώνυμα, τα ρούχα σας, τη διατροφή σας, τη μουσική σας και άλλα παρόμοια. Ο καθηγητής ζητά από τους μαθητές να ταξινομήσουν αυτά τα πράγματα από τα λιγότερο σημαντικά έως τα πιο σημαντικά.</p> <p>Η δεύτερη λίστα έχει ήδη καθοριστεί από τον καθηγητή και αποτελείται από ένα σύνολο δικαιωμάτων ή κοινωνικών πλεονεκτημάτων, τα οποία μπορούν να κερδίσουν οι παίκτες εάν εγκαταλείψουν μερικούς από τους δείκτες ταυτότητας. Εδώ υπάρχει μια πιθανή λίστα (σημειώστε ότι απαιτείται ο καθηγητής, να εξηγήσει τις ακόλουθες επιλογές στην τάξη ανάλογα με το επίπεδο κατανόησής τους): Επίπεδο 0: αυτή είναι η κατάσταση στην οποία αναγνωρίζονται επίσημα πολλά θεμελιώδη δικαιώματα (επίσημα ο νόμος αναγνωρίζει τα δικαιώματα και την ισότητα), αλλά η κοινωνία υποδοχής είναι βαθιά εχθρική προς τους μετανάστες σε οποιοδήποτε επίπεδο· Επίπεδο 1 (για να αποκτήσουν πρόσβαση σε αυτό οι μαθητές πρέπει να εγκαταλείψουν τον πρώτο δείκτη ταυτότητας της λίστας τους): τα παιδιά και οι έφηβοι της χώρας υποδοχής είναι φιλικά με τα παιδιά σας· Επίπεδο 2 (πρέπει να εγκαταλείψουν το δεύτερο δείκτη ταυτότητας): η αστυνομία προστατεύει αποτελεσματικά τους μετανάστες από εγκλήματα –πριν η αστυνομία ήταν σκόπιμα αμελής- αλλά συνεχίζει να καταστέλλει βίαια την πολιτική διαμαρτυρία των μεταναστών · Επίπεδο 3 (πρέπει να εγκαταλείψουν τον τρίτο δείκτη): οι μετανάστες έχουν πρόσβαση σε δημόσια προγράμματα στέγασης· Επίπεδο 4 (πρέπει να εγκαταλείψουν τον τέταρτο δείκτη): οι εργαζόμενοι δεν έχουν προβλήματα με την πρόσληψη ενός μετανάστη αντί για έναν από τους συμπολίτες τους· Επίπεδο 5 (πρέπει να εγκαταλείψουν τον πέμπτο δείκτη): οι μετανάστες αποκτούν την ιθαγένεια (τώρα μπορούν να ψηφίσουν) και στην πραγματικότητα οι διαμαρτυρίες τους δεν αντιμετωπίζονται διαφορετικά από την αστυνομία· Επίπεδο 6 (πρέπει να εγκαταλείψουν όλους τους δείκτες): τα άτομα που κάποτε ήταν μετανάστες αφομοιώθηκαν τόσο βαθιά ώστε θα μπορούσαν να συμμετάσχουν στις γενικές εκλογές και η καταγωγή τους να μην συνιστά ένα ουσιαστικό πρόβλημα.</p> <p><i>Σημείωση:</i> Πριν ή μετά την άσκηση της δραστηριότητας, μπορεί να είναι χρήσιμο ο καθηγητής να εξηγήσει πώς η αφομοίωση - η απώλεια της πολιτιστικής ταυτότητας - δεν είναι απαραίτητη για να γίνει πλήρως αποδεκτός κάποιος σε μια κοινωνία. Διαφορετικές κοινότητες ανθρώπων μπορούν να ζουν ειρηνικά στο ίδιο κράτος διατηρώντας τις ταυτότητές τους. Ως εκ τούτου, η δραστηριότητα</p>
--	--	---

		πρέπει να θεωρηθεί ως μία αντανakλαστική, όχι αναγκαία, αλλά μία πιθανή –και ακόμα ρεαλιστική– κατάσταση στην οποία η χώρα υποδοχής ζητά, στην πραγματικότητα, από τους μετανάστες να εγκαταλείψουν την πολιτιστική τους ταυτότητα εάν θέλουν να αποκτήσουν τη νέα ιδιότητα μέλους.
ΑΥΘΕΝΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ <small>(Απαιτείται στο τέλος της ενότητας)</small>	30	Οι μαθητές καλούνται να αναφέρουν προφορικά ή με ένα σύντομο κείμενο εάν έχουν πέσει θύματα μη ρεαλιστικών προσδοκιών για την Ευρώπη, όπως έκαναν πολλοί Ευρωπαίοι μετανάστες όταν πήγαν στις ΗΠΑ (βλέπε εστιασμένη ενότητα)
ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ & ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ		Μια καλή ιδέα για να εξοικειωθούν οι μαθητές με έναν, πριν από περισσότερο από έναν αιώνα, Ευρωπαίο Μετανάστη, είναι η διανομή, η ανάγνωση και η αναπαραγωγή ενός από τα παραδοσιακά τραγούδια που είχαν γραφτεί από τους Ευρωπαίους μετανάστες στη μητρική τους γλώσσα, στη χώρα υποδοχής.

ΔΟΜΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	Εθνικά Κράτη και ΕΕ
ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	<p>Αυτή η ενότητα αφορά το Κράτος. Η μελέτη του Κράτους είναι ενδιαφέρουσα από διαπολιτισμική άποψη για διαφορετικούς λόγους. Ο πρώτος, είναι ότι τα κράτη δεν είναι απαραίτητα μία εθνοτική ή πολιτισμική οντότητα, καθώς τις περισσότερες φορές είναι περισσότερο σύνολα πολύ διαφορετικών ανθρώπων που προσπαθούν να ζήσουν μαζί- στην αρχή του πρώτου μαθήματος, εστιάζουμε σε αυτό. Παρόλα αυτά, οι πολυπολιτισμικές κοινωνίες υπήρξαν πολλές φορές το αποτέλεσμα ενός αδίστακτου συστήματος οικονομικής εκμετάλλευσης που επιδίωξαν ορισμένες χώρες, εις βάρος άλλων χωρών: Αποικιοκρατία. Έτσι, η περίπτωση της αποικιοκρατίας-και στη συνέχεια, της παγκοσμιοποίησης- επεξηγεί την ιδέα ότι η σύνδεση των ανθρώπων δεν οδηγεί απαραίτητα σε βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης του ανθρώπου. Ένα άλλο ζήτημα που θέλουμε να αντιμετωπίσουμε είναι ότι η ιθαγένεια ως εκ τούτου- ακόμη και αν δεν υποστηρίζεται από μία κοινή θρησκεία, εθνικότητα ή πολιτισμό, δηλαδή ακόμη και σε μία πολυπολιτισμική κοινωνία- μπορεί εύκολα να λειτουργήσει ως ένα προνόμιο έναντι των ξένων (όπως οι μετανάστες). Συνεπώς τα κράτη, οργανώνονται με αυτό τον τρόπο: μπορούν να συμπεριλάβουν διαφορετικές κοινότητες δημιουργώντας πολυπολιτισμικά πλαίσια, αλλά ταυτοχρόνως, μπορούν να εγείρουν συγκρούσεις μεταξύ διαφορετικών ομάδων.</p>
ΟΜΑΔΑ - ΣΤΟΧΟΣ	ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΙ
ΕΠΙΠΕΔΟ	Ενδιάμεσο
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΣ/ΕΣ	Εκπαιδευτές που διδάσκουν δίκαιο, ιστορία και γεωγραφία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (Διάρκεια ενότητας και αριθμός επιμέρους μαθημάτων που θα αναπτυχθούν)	3 Μαθήματα
ΚΛΕΙΔΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ	ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ

<p>ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ</p>	<p>Δεξιότητες αλφαριθμητισμού. Ικανότητα χωροταξικού προσανατολισμού. Ικανότητα να μιλούν για το παρελθόν τους. Ικανότητα να μιλούν για το κοινωνικό, θρησκευτικό, οικονομικό και οικείο περιβάλλον τους.</p>		
<p>ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ</p>	<p>ΓΝΩΣΕΙΣ</p>	<p>ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ</p>	<p>ΣΤΑΣΕΙΣ</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν έννοιες όπως «έθνη κράτη», «έδαφος», «ιθαγένεια», «κυριαρχία», «αυτοκρατορία», «πολυπολιτισμικότητα», «αποικιοκρατία», «παγκοσμιοποίηση», «Ευρωπαϊκή Ένωση». • Να αντιλαμβάνονται την σύνδεση μεταξύ της πολιτικής έννοιας του κράτους και άλλων κοινωνικών παραγόντων (όπως η εθνικότητα, η θρησκεία και ο πολιτισμός). • Να αναγνωρίζουν τη διεύρυνση των λειτουργιών (και των εξουσιών) του κράτους. • Να γνωρίζουν ένα σύντομο ιστορικό της αποικιοκρατίας. • Να αποκτήσουν μία κριτική κατανόηση της παγκοσμιοποίησης. • Να γνωρίζουν τη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και ορισμένες από τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ΕΕ σήμερα. 	<p>Να είναι σε θέση να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κατανοούν τις ειδήσεις που παρουσιάζονται για σύγχρονα θέματα, σε εφημερίδες ή περιοδικά ή στην τηλεόραση. • Αναπτύξουν την ικανότητα αναγνώρισης της βαθιάς λειτουργίας του σύγχρονου κράτους και να πραγματοποιούν συγκρίσεις με άλλα πλαίσια. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναπτύξουν κριτική στάση απέναντι στις δημόσιες υπηρεσίες και στον τρόπο με τον οποίο αυτές παρέχονται-θέλουμε οι μαθητές να μην θεωρούν δεδομένο ότι «εδώ τα πράγματα λειτουργούν με αυτό τον τρόπο» εκτός από το να θέτουν ερωτήματα σχετικά με το θεσμικό πλαίσιο της χώρας υποδοχής. • Να αναπτύξουν κριτική στάση απέναντι στην ιδέα της ιθαγένειας (δεν εννοούμε απαραίτητα μία αρνητική στάση, αλλά να αναστοχαστούν σχετικά με το εάν η πρόσβαση στην ιθαγένεια στη χώρα υποδοχής ρυθμίζεται πολύ αυστηρά, υποθέτοντας ότι η ενσωμάτωση είναι ένα αμφιλεγόμενο θέμα. • Να αποκτήσουν κριτική στάση σχετικά με την κατάσταση των μεταναστών σε παγκόσμιο επίπεδο και τη σχέση μεταξύ των μεταναστών και των πολιτών, που βλέπουν τους μετανάστες ως επικίνδυνους.

			<ul style="list-style-type: none"> • Να αναπτύξουν κριτική στάση απέναντι στην πώληση ή την αγορά ορισμένων προϊόντων (βλ. μάθημα για την Παγκοσμιοποίηση).
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	Μαθήματα στην τάξη και δραστηριότητες εξωτερικού χώρου		
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ	Καταιγισμός ιδεών, ομαδικά και ατομικά παιχνίδια, οπτικό υλικό για την αρχική φάση του μαθήματος, ασκήσεις φαντασίας.		
ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ	Χάρτες· θα παρέχονται έντυπα με επεξηγηματικά σχέδια και εικόνες· μελέτη περιπτώσεων και μύθοι· βίντεο.		
ΕΝΟΤΗΤΑ	Κράτος και Δημόσιες Υπηρεσίες		
	ΔΙΑΡΚΕΙΑ	ΠΛΑΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑ 1	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	20 λεπτά	Ερωτήσεις σχετικά με τις έννοιες του κράτους, των εδαφών, των πόλεων και άλλων παρόμοιων.	
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΟΤΡΥΝΗΣΗΣ/ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	30 λεπτά	<p>Η πρώτη ιδέα που προτείνει ο δάσκαλος (ως υπόθεση) είναι ότι τα κράτη είναι ομοιογενείς κοινότητες ανθρώπων-δηλαδή, κοινότητες ανθρώπων που μοιράζονται την ίδια θρησκεία, συνήθειες, φυσικά χαρακτηριστικά. Αυτή η φάση έχει ως στόχο να παρακινήσει τους μαθητές να αμφισβητήσουν αυτή την αναπαράσταση των κρατών. Προκειμένου να διευκολυνθεί η αποδόμηση του κράτους της ισοδυναμίας/της ομοιογένειας της κοινότητας, ο δάσκαλος δείχνει τις εικόνες μερικών ανθρώπων πολύ διαφορετικών από κάθε άποψη και ζητά από τους μαθητές να εντοπίσουν αυτούς τους ανθρώπους σε ένα παγκόσμιο χάρτη με πολιτικά όρια. Η αλήθεια, που αποκαλύπτεται από τον δάσκαλο αφού οι μαθητές έχουν απαντήσει, είναι ότι όλοι οι άνθρωποι είναι πολίτες του ίδιου Κράτους (στη διδακτική υπάρχουν τέσσερις εικόνες ανθρώπων από τη Ρωσία, οι οποίες μπορούν εύκολα να χρησιμοποιηθούν για το σκοπό που μόλις περιγράφηκε). Στη συνέχεια, ο δάσκαλος εξηγεί ότι πολλές φορές τα απεικονιζόμενα χαρακτηριστικά δεν είναι αξιόπιστοι δείκτες για την ίδια ιθαγένεια: υπάρχει</p>	

		<p>αναντιστοιχία μεταξύ κρατών και «εθνών» (ομάδες με κοινά θρησκευτικά-πολιτισμικά χαρακτηριστικά). Αυτή η άσκηση υποτίθεται ότι πρέπει να εισάγει την ακόλουθη ερώτηση: Ποια είναι τα γεγονότα που καθορίζουν την ιθαγένεια; Και μετά την επιπλέον ερώτηση: υπό την προϋπόθεση ότι η ιθαγένεια είναι μία κατάσταση που αποδίδεται από το Κράτος, τι είναι το Κράτος;</p> <p>Υποδείξεις και Προτάσεις: (i) Εκτός από τα διδακτικά εργαλεία, ο δάσκαλος μπορεί να χρησιμοποιήσει βίντεο που δείχνουν πολιτικούς να συναντούν μειονότητες-παρόλο που ο δάσκαλος πρέπει να προειδοποιήσει την τάξη να αγνοήσει την εορταστική πτυχή πολλών από αυτών των περιστάσεων (π.χ. https://www.youtube.com/watch?v=cxSup_zfTbg – Κίνα, πολιτικοί εμφανίζονται· https://www.youtube.com/watch?v=KJrvxTIEMRs – Γουιάνα, δεν εμφανίζονται πολιτικοί).</p> <p>(ii) Ένα άλλο παιχνίδι: Ο δάσκαλος μοιράζει εικόνες που απεικονίζουν άτομα με διαφορετικά ορατά χαρακτηριστικά. Κάποια άτομα είναι παρόμοια με άλλα, σε σχέση με τα χαρακτηριστικά που απεικονίζουν. Μερικών ανθρώπων η εθνικότητα αναφέρεται. Οι μαθητές καλούνται να μαντέψουν την εθνικότητα άλλων ανθρώπων. Οι εικόνες επιλέγονται έτσι ώστε παρόμοια άτομα να μην έχουν την ίδια εθνικότητα, ενώ διαφορετικά άτομα να μοιράζονται την ίδια εθνικότητα. Το νόημα των δραστηριοτήτων έγκειται και πάλι στο γεγονός ότι οι πολίτες του ίδιου Κράτους μπορεί να είναι πολύ διαφορετικοί από άποψη θρησκείας, εθίμων και πως αυτοί μοιάζουν.</p>	
<p>ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ</p>	<p>100 λεπτά</p>	<p>Βήμα 1 Εισαγωγικό 40'</p>	<p>Ο δάσκαλος δείχνει ένα βίντεο του χάρτη της Ευρώπης κατά τη διάρκεια της ιστορίας (όπως αυτό https://www.youtube.com/watch?v=UY9P0QsXlnI). Στη συνέχεια, ρωτά τους μαθητές, ποιο είναι το κύριο χαρακτηριστικό που μπορούν να παρατηρήσουν. Αυτή η άσκηση έχει στόχο να κάνει την τάξη να προβληματιστεί για ορισμένες ιδέες: ίδιες γεωγραφικές περιοχές μπορούν να κυβερνηθούν από διαφορετικά κράτη με την πάροδο του χρόνου· συχνά το ίδιο Κράτος μπορεί να αλλάξει τα σύνορά του· υπάρχουν τεράστια Κράτη και πολύ μικρά Κράτη (μερικές φορές ακόμη και μια πόλη και τα περίχωρά της, θεωρούνται Κράτος). Ο δάσκαλος εξηγεί πως η έννοια του Κράτους είναι πολιτική και μπορεί να</p>

			<p>μεταφραστεί στην εξουσία διακυβέρνησης ενός συγκεκριμένου πληθυσμού που βρίσκεται σε μία συγκεκριμένη περιοχή. Αλλά τι σημαίνει «διακυβέρνηση»; Αυτή η ερώτηση τελειώνει την εισαγωγική φάση και ανοίγει την ενδιάμεση.</p> <p>Στα διδακτικά εργαλεία υπάρχει μία επιπρόσθετη ενότητα («Κράτος, έδαφος και πληθυσμός») που εστιάζει στα Υποσαγγάρια Κράτη και στην προ-αποικιακή εποχή. Κάποια από αυτά τα Κράτη ήταν παραδείγματα Κρατών, στα οποία το έδαφος δεν ήταν σταθερό και οροθετημένο.</p>
		<p>Βήμα 2 Ενδιάμεσο 40'</p>	<p>Τα διδακτικά εργαλεία απεικονίζουν πως οι λειτουργίες των κρατών έχουν αλλάξει κατά τη διάρκεια διαφορετικών περιόδων. Στο παρελθόν πολλά κράτη ανησυχούσαν κυρίως για τη φορολόγηση των πολιτών τους, προκειμένου να χρηματοδοτήσουν στρατιωτικές εκστρατείες. Αλλά σε ένα συγκεκριμένο σημείο οι λειτουργίες του κράτους έχουν αυξηθεί μαζικά, ώστε να καλύπτουν πολλές κοινωνικές υπηρεσίες (Κράτος Πρόνοιας).</p> <p>Για να κάνετε τους μαθητές να προβληματιστούν ενεργά σε αυτό το θέμα, υπάρχει στα διδακτικά εργαλεία μία άσκηση στην οποία οι μαθητές καλούνται να σημειώσουν τις εικόνες που απεικονίζουν δημόσιες υπηρεσίες. Όλες οι εικόνες πρέπει να σημειωθούν δείχνοντας πόσο εκτενείς είναι οι λειτουργίες του κράτους.</p> <p>Δραστηριότητα καταιγισμού ιδεών: οι μαθητές καλούνται να πουν πως-σύμφωνα με την εμπειρία τους-οι υπηρεσίες (εκπαίδευση, υγειονομική περίθαλψη κλπ) παρέχονται στη χώρα καταγωγής τους και να συγκρίνουν αυτές τις λύσεις με αυτές, που υιοθετούνται στη χώρα υποδοχής. Αυτό το μάθημα στοχεύει να δείξει ότι σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, πολλές δραστηριότητες σχετικά με την παραγωγή υπηρεσιών ρυθμίζονται εντατικά από τις κεντρικές αρχές (Κράτος Πρόνοιας). Αυτές οι πολιτικές μπορούν να είναι ίδιες (ή ακόμη περισσότερο) έντονες στη χώρα καταγωγής των μαθητών, αλλά πιθανώς κάποιοι μαθητές στην τάξη θα</p>

			<p>αναφέρουν την εμπειρία μιας λιγότερο ρυθμισμένης δημόσιας κοινωνίας (ας πούμε, μία κοινωνία όπου πολλές υπηρεσίες παρέχονται από κοινωνικά δίκτυα, αντί δημόσιων αρχών).</p> <p>Στη δραστηριότητα καταιγισμού ιδεών οι μαθητές ενθαρρύνονται να αναλογιστούν σχετικά με το σύστημα που προτιμούν: προτιμούν ένα σύστημα στο οποίο πολλές υπηρεσίες παρέχονται από την οικογένεια και το κοινωνικό δίκτυο ή προτιμούν, ένα σύστημα στο οποίο η παραγωγή των υπηρεσιών ρυθμίζεται εντατικά από το κράτος; Ή-άλλη εναλλακτική λύση-προτιμούν ένα σύστημα στο οποίο πολλές υπηρεσίες παρέχονται από την συλλογικότητα-κοινωνικό δίκτυο ή Κράτος-σε βάρος της ατομικής ελευθερίας ή ένα σύστημα, στο οποίο κάθε άτομο διατηρεί την ελευθερία του αλλά πρέπει να βασιζεται κυρίως στη δική του δύναμη για να αντιμετωπίζει τα καθημερινά προβλήματα; Στα διδακτικά εργαλεία δύο ασκήσεις είναι αφιερωμένες σε αυτά τα θέματα (βλ.ασκήσεις 1&2).</p>
		<p>Βήμα 3 Τελικό</p> <p>20'</p>	<p>Αυτό το τελευταίο στάδιο εισάγει τη σχέση μεταξύ της δύναμης να διανέμονται αποτελεσματικές υπηρεσίες και των γνώσεων που αποκτήθηκαν από το Κράτος για τον πληθυσμό. Όπως, ιστορικά τα Κράτη έχουν αναπτύξει την ποικιλία των υπηρεσιών που παρέχουν, έτσι έχουν αποκτήσει όλο και περισσότερη γνώση για τον πληθυσμό τους: η διεύρυνση της εξουσίας συμβαδίζει με την εξάπλωση των γνώσεων και των μορφών ελέγχου. Τα περιεχόμενα μίας εφημερίδας είναι ενδεικτικά του πόσο συνηθισμένο είναι για εμάς σήμερα, να βρίσκουμε πολύπλοκες πληροφορίες σχετικά με τη συμπεριφορά των ανθρώπων, την υγεία και τον πλούτο τους. Τα διδακτικά εργαλεία δίνουν ένα απλοποιημένο παράδειγμα των περιεχομένων μίας εφημερίδας αλλά (Υποδείξεις και προτάσεις) θα ήταν χρήσιμο να κάνουμε τους μαθητές να διαβάσουν και να αναλύσουν μία πραγματική εφημερίδα.</p> <p>Η Άσκηση 5 ζητά από τους μαθητές να εξατομικεύσουν τα περιεχόμενα σχετικά με τις δημόσιες υπηρεσίες και τα περιεχόμενα αναφορικά με τις γνώσεις για τις συνήθειες των πολιτών σε μια απλοποιημένη, φανταστική</p>

		εφημερίδα: και πάλι θα ήταν ενδιαφέρον να κάνουμε την ίδια άσκηση με μία πραγματική εφημερίδα.
ΜΕΤΑ-ΓΝΩΣΙΑΚΟ ΣΤΑΔΙΟ	30 λεπτά	<p>Στο τέλος του μαθήματος, οι μαθητές μπορεί να έχουν την εντύπωση ότι πολλά σύγχρονα κράτη (όπως τα ευρωπαϊκά κράτη) επηρεάζουν βαθιά, μέσω των δημόσιων υπηρεσιών, την ύπαρξη των πολιτών τους και δεδομένου, ότι οι δημόσιες υπηρεσίες είναι στάνταρ, μπορεί επίσης να πιστεύουν ότι τα σύγχρονα κράτη με δυνατές δημόσιες υπηρεσίες οδηγούν αυτόματα σε ισότιμες κοινωνίες. Αυτό το συμπέρασμα πρέπει να αμφισβητηθεί κατά τη μετα-γνωσιακή φάση. Οι μαθητές οδηγούνται να προβληματιστούν (1)σχετικά με το περιορισμένο πεδίο των δημόσιων υπηρεσιών- μπορεί να σας βοηθήσουν να βρείτε μία δουλειά, αλλά η φιλελεύθερη δημοκρατία (σε αντίθεση με τις σοσιαλιστικές δημοκρατίες) δεν παρέχει στους πολίτες θέσεις εργασίας άμεσα· (2) ακόμη και αν ορισμένες δημόσιες υπηρεσίες παρέχονται ελάχιστα, ο ιδιωτικός τομέας μπορεί να εγγυηθεί υψηλά πρότυπα θεμελιωδών υπηρεσιών, προφανώς, αλλά μόνο σε εκείνους τους ανθρώπους που μπορούν να πληρώσουν για αυτές.</p> <p>Υποδείξεις και Προτάσεις (ανάπτυξη των θεμάτων που διευθετήθηκαν κατά το βήμα 3): Περιήγηση γύρω από μία πολυπολιτισμική κοινωνία για να αξιολογήσουμε μαζί το επίπεδο των δημόσιων υπηρεσιών, με ιδιαίτερη έμφαση στο κατά πόσο οι ντόπιοι καταφεύγουν σε διάφορους τρόπους για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους, χωρίς να βασίζονται πάρα πολύ στις δημόσιες υπηρεσίες.</p>
ΑΥΘΕΝΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ <small>(Απαιτείται στο τέλος της ενότητας)</small>		
ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ & ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ		
ΕΝΟΤΗΤΑ		Αποικιοκρατία και Παγκοσμιοποίηση: Ένας συνδεδεμένος κόσμος
ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ		Συγχωνεύτηκε με τη φάση κινητοποίησης

<p>ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΟΤΡΥΝΗΣΗΣ/ΚΙΝ ΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ</p>	<p>30 λεπτά</p>	<p>Αυτή η φάση είναι χωρισμένη σε δύο στάδια. Στο πρώτο στάδιο, ο δάσκαλος ρωτά τους μαθητές εάν πιστεύουν ότι η χώρα τους ήταν με κάποιο τρόπο συνδεδεμένη στο παρελθόν με κάποια ευρωπαϊκή χώρα. Χαρακτηριστικές συνδέσεις μπορεί να είναι η γλώσσα (για παράδειγμα, οι Αφρικανοί μιλούν αγγλικά ή γαλλικά) ή, ίσως, τα ονόματα των οδών, πλατειών και μνημείων στη χώρα καταγωγής τους. Αλλά μπορεί επίσης να δει κάποια ίχνη αυτής της σύνδεσης στα μνημεία που μπορεί να βρίσκονται στην Ευρώπη (για παράδειγμα στο Πάρκο Ρετίρο στη Μαδρίτη, υπάρχει ένα τεράστιο χάλκινο άγαλμα ενός στρατηγού, του Αρσένιο Μαρτίνες Κάμπος, στο άλογό του, και κάτω από το άλογο υπάρχει μία επιγραφή: «Αφρική». Γιατί;) Ρωτά την τάξη πώς πιστεύουν ότι σχηματίστηκε αυτή η σύνδεση.</p> <p>Αργότερα ο δάσκαλος ζητά από τους μαθητές να διαβάσουν την ετικέτα στα ρούχα τους και να αναφέρουν που έχουν φτιαχτεί. Τους κάνει να καταλάβουν το γεγονός ότι πολλά ρούχα παράγονται στο εξωτερικό. Ρωτά αν είναι το ίδιο στη χώρα τους ή αν είναι συνηθισμένοι να χρησιμοποιούν ρούχα που παράγονται τοπικά. Και πάλι, όπως και στο προηγούμενο στάδιο, διαφορετικά μέρη του κόσμου φαίνεται να είναι συνδεδεμένα. Και πάλι, ο δάσκαλος ρωτά την τάξη, ποια είναι τα χαρακτηριστικά αυτής της σύνδεσης και πως αυτή έχει δημιουργηθεί.</p>	
<p>ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ</p>	<p>100 λεπτά</p>	<p>Βήμα 1 Εισαγωγικό 20</p>	<p>Ο δάσκαλος δείχνει μερικούς χάρτες για τις Αυτοκρατορίες του παρελθόντος. Παρακάτω παρατίθενται ορισμένα παραδείγματα.</p> <p>Η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία:</p> <p>Το Χαλιφάτο των Ομεΐαδών:</p>

Η Μογγολική Αυτοκρατορία:

Και η Βρετανική Αυτοκρατορία:

Τα διδακτικά εργαλεία, τους προσκαλούν να προβληματιστούν σχετικά με τη ξεκάθαρη διαφορά μεταξύ του τελευταίου χάρτη και των άλλων. Το συμπέρασμα που πρέπει να εξαχθεί είναι ότι στην τελευταία περίπτωση δεν υπάρχει μία συνεχής επικράτεια αλλά μία αυτοκρατορία από πολλά

			<p>κομμάτια γης διάσπαρτα σε όλο τον κόσμο. Επιπλέον, η αυτοκρατορία είναι στενά συνδεδεμένη με την κυριαρχία των θαλασσών.</p>
		<p>Βήμα 2 Ενδιάμεσο 40</p>	<p>Ο δάσκαλος εξηγεί τα βασικά χαρακτηριστικά της Αποικιοκρατίας/του Ιμπεριαλισμού. Τα κύρια χαρακτηριστικά της Αποικιοκρατίας που αναφέρουν τα διδακτικά εργαλεία είναι: α) Ποιες Ευρωπαϊκές Χώρες ανέπτυξαν Αποικιακές Αυτοκρατορίες. Εδώ, αυτό που υπογραμμίζουν τα διδακτικά εργαλεία είναι ότι πολύ μικρές χώρες (όσον αφορά το έδαφος και τον πληθυσμό) δημιούργησαν τεράστιες αποικιακές αυτοκρατορίες σε όλο τον κόσμο. Οι μαθητές οδηγούνται στο να ανακαλύψουν μόνοι τους αυτό το γεγονός χάρη σε μία άσκηση κλειστών απαντήσεων (βλ. διδακτικά εργαλεία) απαιτώντας από αυτούς να κάνουν on-line έρευνες. β) Ποια προϊόντα εμπορεύονταν στον Ατλαντικό Ωκεανό μεταξύ των Αποικιών και της Μητέρας Πατρίδας (εικόνα του Τριγωνικού Συστήματος Εμπορίου). Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στο εμπόριο σκλάβων. Το φαινόμενο του δουλεμπορίου δραματοποιείται μέσω (i) της εικόνας της «σαρδελοποίησης» ενός αγγλικού δουλεμπορικού πλοίου, (ii) και της ιστορίας της « Σφαγής του Ζονγκ».</p> <p>Γ) Η «Διαμάχη για την Αφρική». Αυτό το μέρος του μαθήματος ανατρέχει σε μερικά ζητήματα που έχουν πρώτον, διευθετηθεί κατά τη διάρκεια του πρώτου μαθήματος αυτής της ενότητας («Κράτος και Δημόσιες Υπηρεσίες»). Η κύρια ιδέα είναι ότι η εδαφική κατάσταση έχει εισαχθεί στην Αφρική από τις Αποικιακές Αυτοκρατορίες, με την ιδιαιτερότητα ότι οι Αποικιακές Αυτοκρατορίες δεν ανέπτυξαν την υποδομή που χρειαζόταν για τις δημόσιες υπηρεσίες.</p> <p>Η αποικιοκρατία και ο ιμπεριαλισμός αποσκοπούν να εξηγήσουν τα μυστηριώδη γεγονότα που σημειώθηκαν στην αρχή του μαθήματος, που αφορούν τα ευρωπαϊκά ονόματα, γλωσσών και μνημείων σε πολλές εκτός ευρωπαϊκές, χώρες.</p>

		<p>Βήμα 3 Τελικό 40</p>	<p>Ο δάσκαλος εξηγεί πως στο παρόν, αν και δεν υπάρχει κάτι παρόμοιο με τον ιμπεριαλισμό, υπάρχει μία άλλη επικίνδυνη δύναμη που «συνδέει» διαφορετικά μέρη του κόσμου. Και αυτή είναι η Παγκοσμιοποίηση. Η ιδέα που προτείνεται είναι ότι, όπως κατά τη διάρκεια του ιμπεριαλισμού οι πόροι από τα κυριαρχούμενα εδάφη διοχετεύονταν στη Μητέρα Πατρίδα-τον πολιτικό και οικονομικό πυρήνα του συστήματος-έτσι σήμερα, το παγκόσμιο επίπεδο δεν εγγυάται δίκαιες συνθήκες για όλα τα άτομα που εμπλέκονται. Επομένως, η εκμετάλλευση συνεχίζεται παρόλο που ο ιμπεριαλισμός έχει καταρρεύσει, αλλά η διαφορά είναι ότι το κράτος δεν είναι πλέον ο κύριος παράγοντας, καθώς ένας τέτοιος ρόλος εκτελείται από τις Πολυεθνικές Εταιρείες. Ταυτόχρονα η παγκοσμιοποίηση οδήγησε πολλές πρώην αποικίες να αυξήσουν τον πλούτο τους τις τελευταίες δεκαετίες, έτσι δεν είναι εύκολο να καταδικάσουμε εντελώς την παγκοσμιοποίηση.</p> <p>Οι μαθητές μπορούν να εξοικειωθούν με τη διαδικασία της παραγωγής/εκμετάλλευσης μέσω της άσκησης σχετικά με την Παγκόσμια Αλυσίδα Εφοδιασμού (άσκηση 5).</p>
<p>ΜΕΤΑ-ΓΝΩΣΙΑΚΟ ΣΤΑΔΙΟ</p>	<p>50 λεπτά</p>	<p>Οι μαθητές καλούνται να αναλογιστούν εάν πιστεύουν ότι είναι κατάλληλα προετοιμασμένοι για έναν παγκόσμιο κόσμο ή είναι θύματα αυτού του παγκόσμιου κόσμου. Μία συγκεκριμένη ερώτηση που πρέπει να τεθεί είναι εάν πιστεύουν ότι είναι περισσότερο ευπροσάρμοστοι και δυνατοί («ανθεκτικοί» θα λέγαμε) από ότι οι άνθρωποι στη χώρα υποδοχής (ίσως ένας μετανάστης μπορεί να είναι περήφανος από το γεγονός ότι είναι σε θέση να μιλά περισσότερες γλώσσες ή να δημιουργεί εύκολα και γρήγορα σχέσεις αλληλοβοήθειας με άγνωστα άτομα).</p> <p>Σημειώνεται, ότι αυτή η ενότητα μπορεί να αναπτυχθεί τόσο ως δραστηριότητα καταϊγισμού ιδεών, όσο και ως ατομικό γραπτό τεστ, στο οποίο ζητείται από το μαθητή να πει πως θεωρεί την κατάστασή του στο σημερινό παγκοσμιοποιημένο κόσμο. (Σε αυτή την τελευταία περίπτωση αντί μιας μετα-γνωσιακής φάσης, αυτό θα είναι η «Αυθεντική Δραστηριότητα»).</p>	

<p>ΑΥΘΕΝΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ (Απαιτείται στο τέλος της ενότητας)</p>		<p>Συγχώνευση με τη μετα-γνωσιακή φάση.</p>
	<p>ΔΙΑΡΚΕΙΑ</p>	<p>ΠΛΑΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑ 3</p>
<p>ΕΝΟΤΗΤΑ</p>		<p>ΕΕ</p>
<p>ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ</p>	<p>20 λεπτά</p>	<p>Ανάλυση των γνώσεων της τάξης για έννοιες όπως «πόλη», το «κράτος», «κυριαρχία», «ένωση κρατών». Αυτή η ανάλυση είναι σημαντική για να εισαχθεί το θέμα του μαθήματος, αυτό του μία πολιτική, αν και ελλιπής, ένωση μεταξύ κυρίαρχων κρατών.</p>
<p>ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΟΤΡΥΝΗΣΗΣ/ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ</p>	<p>30 λεπτά</p>	<p>Οι μαθητές εισάγονται στο θέμα των στερεοτύπων γενικά και συγκεκριμένα, των εθνικών στερεοτύπων.</p>

		<p>Τα διδακτικά εργαλεία εστιάζουν στα ευρωπαϊκά στερεότυπα. Οι μαθητές μαθαίνουν ότι, παρόλο που τα στερεότυπα είναι προκαταλήψεις, είναι ενημερωτικά της φαντασίας πολλών Ευρωπαίων σχετικά με τις διαιρέσεις και τις εντάσεις μεταξύ των χωρών στην Ευρώπη. Οι μαθητές παίζουν ένα παιχνίδι στο οποίο πρέπει να αντιστοιχήσουν ένα ή περισσότερα εθνικά στερεότυπα στις ευρωπαϊκές χώρες. Στη συνέχεια ερωτώνται από το δάσκαλό τους, ποια στερεότυπα είναι δημοφιλή στη χώρα ή την περιοχή τους και εάν αυτά τα στερεότυπα μοιάζουν με τα ευρωπαϊκά στερεότυπα (βλ. άσκηση 1).</p>	
<p>ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ</p>	<p>100 λεπτά</p>	<p>Βήμα 1 Εισαγωγικό 40</p>	<p>Η εισαγωγική φάση εστιάζει στην Ευρώπη ως θέατρο πολέμου. Εάν οι μαθητές έχουν παρακολουθήσει το μάθημα για την αποικιοκρατία, τότε θα είναι ήδη εξοικειωμένοι με τον κεντρικό ρόλο των ευρωπαϊκών χωρών, όσον αφορά τη στρατιωτική δύναμη, στις αρχές του ΧΧ αιώνα, αλλιώς το δεδομένο αυτής της περιόδου πρέπει να εξηγηθεί σύντομα από τον δάσκαλο. Τα διδακτικά εργαλεία επιτρέπουν στους μαθητές να δουν τον πόλεμο στην Ευρώπη μέσω εικονογραφημένων χαρτών, που χρησιμοποιήθηκαν για προπαγάνδα κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Αυτή η ενότητα είναι χρήσιμη για να τεκμηριώσει με έντονο τρόπο πώς οπτικά μέσα (στερεοτυπικές εικόνες, σύμβολα, κτλ) μπορούν να αντιπροσωπεύουν το πραγματικό μίσος μεταξύ των εθνικών κρατών.</p>

Βήμα 2
Ενδιάμεσο
40

Ο δάσκαλος δείχνει ξανά το βίντεο του πολιτικού χάρτη της Ευρώπης μέσω της ιστορίας, εξηγώντας ότι, τις περισσότερες φορές αλλάζουν τα σύνορα ως αποτέλεσμα των πολέμων (σύνδεσμος: <https://www.youtube.com/watch?v=UY9P0QSxlnI>). Αυτή τη φορά το μέρος του βίντεο που έχει σημασία είναι περίπου ο 20^{ος} αιώνας ή ο 19^{ος}-20^{ος} αιώνας. Το βίντεο τελειώνει με μία περίοδο κατά την οποία τα σύνορα δεν αλλάζουν (εκτός από εκείνων της πρώην Γιουγκοσλαβίας) και αυτό εισάγει την ιδέα ότι η ΕΕ ιδρύθηκε για να κάνει τα ευρωπαϊκά εθνικά κράτη να σταματήσουν να πολεμούν.

Ο δάσκαλος εξηγεί την ιστορία της ΕΕ από την ίδρυση της Εσωτερικής Αγοράς έως την επέκταση των αρμοδιοτήτων των ευρωπαϊκών θεσμών με επακόλουθο την ονομασία της ορθά, σε ΕΕ. Τα διδακτικά εργαλεία προσφέρουν μία άσκηση που στοχεύει ειδικά να κάνει τους μαθητές να ερευνήσουν τα διαφορετικά βήματα της διερεύνησης της ΕΕ με την είσοδο νέων μελών κρατών (βλ. άσκηση 3).

Στη συνέχεια, το μάθημα εστιάζει στο επίπεδο ενσωμάτωσης εντός της ΕΕ. Το σύστημα της ΕΕ αποτελείται από ορισμένες αρχές της ΕΕ (ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων και ελεύθερη κυκλοφορία Ευρωπαίων πολιτών), καθώς και την αναγνώριση ορισμένων τομέων στους οποίους τα εθνικά κράτη διατηρούν τις αρμοδιότητές τους. Χάρη σε αυτό το σύστημα, οι άνθρωποι είναι πιο αλληλένδετοι και οι συγκρούσεις είναι λιγότερο πιθανό να ξεσπάσουν, ακόμα και αν η κυριαρχία που διατηρεί το κάθε κράτος, δημιουργεί εντάσεις: οι κανόνες που ένα κράτος επιλέγει να υιοθετήσει σε ένα συγκεκριμένο τομέα (όπως αυτοί σχετικά με την αναγνώριση της ιθαγένειας) έχουν επιπτώσεις στο πεδίο άλλων κρατών. Δύο περιπτώσεις θα αναλυθούν για να δείξουν μερικές περιπτώσεις εντός της ΕΕ.

		<p>Βήμα 3 Τελικό 20</p>	<p>Το τελικό βήμα είναι ένα παράδειγμα της συνύπαρξης της ΕΕ και του εθνικού δικαίου. Το παράδειγμα είναι μία διάσημη νομολογία σχετικά με την ευρωπαϊκή ιθαγένεια που έχει αποφασιστεί από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο (<i>Chen εναντίον Υπουργού Εσωτερικών</i>). (Η νομολογία εισάγει επίσης το θέμα των δύο γενικών μοντέλων απόδοσης της ιθαγένειας: <i>ius sanguinis</i> και <i>ius soli</i> (ή το δικαίωμα ιθαγένειας εκ γεννήσεως). Η ιστορία της κυρίας Chen είναι σχετική όσον αφορά την πρωταγωνίστρια (κυρία Chen), η οποία δεν είχε οποιαδήποτε αξίωση σχετικά με τη δυνατότητα να ζήσει και να εργαστεί στη χώρα που επιθυμούσε (Η.Β.), βάσει τόσο του κοινοτικού δικαίου, όσο και του εθνικού δικαίου, όταν εξετάζονταν ξεχωριστά. Ακόμα, η αλληλεπίδραση μεταξύ του εθνικού δικαίου (ειδικότερα του Ιρλανδικού δικαίου) έδωσαν στην κυρία Chen τη νόμιμη αξίωση να ζήσει και να εργαστεί στο Ηνωμένο Βασίλειο.</p> <p>Η άσκηση 4 κάνει τους μαθητές να εξοικειωθούν με την αλληλεπίδραση μεταξύ του κοινοτικού και του εθνικού δικαίου, υπενθυμίζοντάς τους τις δύο βασικές ιδέες αυτής της ενότητας: (i) ότι το κοινοτικό δίκαιο πρέπει να εφαρμόζεται έναντι του εθνικού δικαίου, όταν προκύψει μία σύγκρουση, (ii) ότι σε όλους τους τομείς που δεν ρυθμίζονται από το ευρωπαϊκό δίκαιο, το εθνικό δίκαιο εξακολουθεί να ισχύει. Για αυτή την άσκηση χρησιμοποιούμε την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου στην υπόθεση «<i>Micheletti</i>».</p>
<p>ΜΕΤΑ-ΓΝΩΣΙΑΚΟ ΣΤΑΔΙΟ</p>			
<p>ΑΥΘΕΝΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ <small>(Απαιτείται στο τέλος της ενότητας)</small></p>	<p>30</p>	<p>Η άσκηση 5 ζητά από τους μαθητές να αναπτύξουν τις προσωπικές τους ιδέες σχετικά με τη σημασία των Κρατών στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων και να αξιολογήσουν τη δημιουργία περιφερειακών οργανισμών, όπως η ΕΕ.</p>	

ΔΟΜΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	Ανθρώπινα δικαιώματα και δικαιοσύνη		
ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	Αυτή η ενότητα εστιάζει, αφενός, στα θεμελιώδη δικαιώματα και στην απαίτηση της δικαιοσύνης και αφετέρου, στις προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπίζονται κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Οι ανάγκες της πολυπολιτισμικής τάξης λαμβάνονται υπόψη, πρώτα απ' όλα, όταν επιδιώκουμε το δύσκολο έργο να μειώσουμε τις ομιλίες σχετικά με τα δικαιώματα σε πιο απλές - και ελπίζουμε, κατανοητές - έννοιες, όπως αυτή της επιθυμίας. Το πρόβλημα της συνύπαρξης διαφορετικών, ενδεχομένως αντιπαραβαλλόμενων, επιθυμιών εγείρει - επιπλέον - το ζήτημα της συνύπαρξης σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία και αυτό είναι επίσης, ένα από τα κύρια θέματα αυτών των μαθημάτων. Τέλος, προτείνουμε οπτικές ασκήσεις που αμφισβητούν ότι η εκπροσώπηση των δικαιωμάτων είναι ευρέως διαδεδομένη ή όχι.		
ΟΜΑΔΑ - ΣΤΟΧΟΣ	ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΙ		
ΕΠΙΠΕΔΟ	Ενδιάμεσο		
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΣ/ΕΣ	Εκπαιδευτές που διδάσκουν δίκαιο, ιστορία και γεωγραφία		
ΔΙΑΡΚΕΙΑ <small>(Διάρκεια ενότητας και αριθμός επιμέρους μαθημάτων που θα αναπτυχθούν)</small>	3 μαθήματα		
ΚΛΕΙΔΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ	Ικανότητα ιθαγένειας		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ	Δεξιότητες αλφαριθμητισμού. Ικανότητα χωροταξικού προσανατολισμού. Ικανότητα να μιλούν για το παρελθόν τους. Ικανότητα να μιλούν για το κοινωνικό, θρησκευτικό, οικονομικό και οικείο περιβάλλον τους.		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΓΝΩΣΕΙΣ	ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	ΣΤΑΣΕΙΣ
	<ul style="list-style-type: none"> Η έννοια του υποκειμενικού δικαιώματος (από απλές ανάγκες σε ειδικευμένα θεμελιώδη δικαιώματα) 	Να είναι σε θέση: <ul style="list-style-type: none"> Να διαβάζουν και να κατανοούν ένα πολύ απλό κείμενο σχετικά με τα 	<ul style="list-style-type: none"> Να γνωρίζουν ποια δικαιώματα έχουν (ιδίως ποια δικαιώματα γίνονται ουσιαστικά σεβαστά στη χώρα όπου ζουν).

	<ul style="list-style-type: none"> • Η ιδέα της καθολικότητας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. • Διαφορετικά είδη δικαιωμάτων- πολιτειακά δικαιώματα, πολιτικά δικαιώματα, κοινωνικά δικαιώματα, συλλογικά δικαιώματα. • Η διάκριση μεταξύ "νόμου" και "δικαιωμάτων" (πέραν του εννοιολογικού θέματος, υπάρχει εδώ ένα γλωσσικό ζήτημα: σε ορισμένες γλώσσες, όπως στα ισπανικά και στα ιταλικά, η λέξη είναι η ίδια. Αυτό το γεγονός μπορεί να προκαλέσει σύγχυση. Παρόλα αυτά, ο σκοπός αυτής της διάκρισης είναι επίσης η εισαγωγή της διάκρισης μεταξύ της παγκόσμιας θέσης και της εθνικής θέσης). • Δικαιοσύνη, αμεροληψία και ισότητα (προβλήματα σχετικά με την κατανομή των πόρων και των δικαιωμάτων). 	<p>διαφορετικά είδη δικαιωμάτων.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να εκφράζουν τις ανάγκες τους χρησιμοποιώντας το λεξιλόγιο των δικαιωμάτων. • Να εικάζουν την άποψη των διάφορων μελών της κοινωνίας με τα διαφορετικά πιστεύω, επιθυμίες και ανάγκες τους. • Αξιολόγηση του βαθμού εφαρμογής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε διάφορες κοινωνίες. • Εγκατάλειψη ορισμένων απαιτήσεων προκειμένου να επιτευχθεί μία συμφωνία με άλλους. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν την παραβίαση του δικαιώματος. • Να αναγνωρίζουν την πολυπλοκότητα των σύγχρονων κοινωνιών και την ανάγκη ύπαρξης πολύ γενικών αρχών για τη ρύθμιση της συνύπαρξης των διαφορετικών ομάδων.
<p>ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ</p>	<p>Μαθήματα στην τάξη και δραστηριότητες εξωτερικού χώρου.</p>		

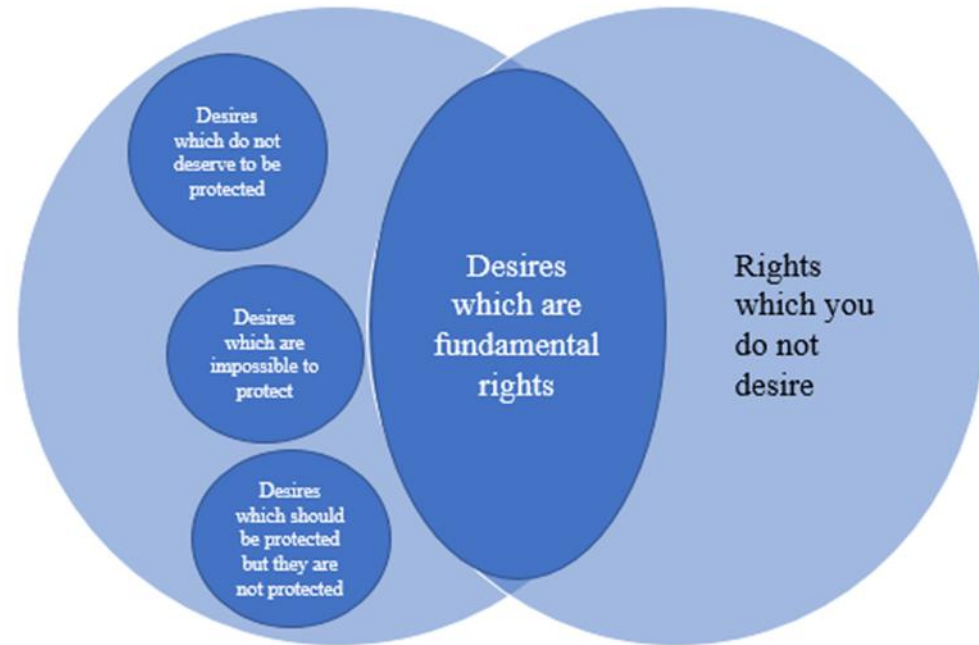
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ	Καταιγισμός ιδεών, ομαδικά και ατομικά παιχνίδια, οπτικό υλικό για την αρχική φάση του μαθήματος, ασκήσεις φαντασίας		
ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ	Χάρτες· Θα παρέχονται έντυπα με επεξηγηματικά σχέδια και εικόνες· μελέτη περιπτώσεων και μύθοι· Βίντεο		
ΕΝΟΤΗΤΑ	ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΠΙΘΥΜΙΕΣ ΣΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ		
	ΔΙΑΡΚΕΙΑ	ΠΛΑΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑ 1 (Provide one activity plan for each lesson)	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	20 min.	<p>Αξιολόγηση του επιπέδου εμπιστοσύνης της τάξης με τις κύριες έννοιες της ενότητας. Αυτές είναι: τα ατομικά δικαιώματα, ο νόμος, οι αρχές, η διαφορά μεταξύ του πραγματικού και του ιδανικού κόσμου για οικοδόμηση (εδώ πρέπει να αξιολογηθεί η ικανότητα των μαθητών στη χρήση εκφράσεων όπως «σήμερα τα πράγματα είναι έτσι και έτσι, αλλά θα έπρεπε να είναι διαφορετικά»).</p> <p>Αυτό το στάδιο θέτει το πλαίσιο όχι μόνο για αυτό το μάθημα αλλά και για το επόμενο (Μάθημα 2: Μία Δίκαιη Κοινωνία). Ο στόχος της πρώτης δραστηριότητας είναι να εισάγει τη διάκριση ανάμεσα στο πώς είναι ο κόσμος και στο πώς θα μπορούσε να είναι ο κόσμος. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να εστιάσουν στην τάξη, από τη μία πλευρά στις εκφράσεις που χρησιμοποιούνται για την περιγραφή της πραγματικότητας (π.χ. «αυτή είναι η ζωή», «αυτός είναι ο τρόπος που λειτουργεί ο κόσμος»), από την άλλη πλευρά, στις εκφράσεις που χρησιμοποιούνται για να μεταδώσουμε τις επιθυμίες και τα οράματά μας για έναν ιδανικό κόσμο (π.χ. «έτσι πρέπει να πάνε τα πράγματα», «όλοι στον κόσμο πρέπει να έχουν μία αξιοπρεπή δουλειά»). Η άσκηση 1 κάνει τους μαθητές να εξασκηθούν με τη διάκριση μεταξύ του πραγματικού και του ιδανικού κόσμου μέσω της διάσημης ομιλίας του M.L.King (Σημείωση: κάνοντας ολόκληρη την άσκηση στην τάξη θα απαιτούσε πολύ χρόνο, οι ασκήσεις σκοπεύουν να κάνουν τους μαθητές να εξασκηθούν μόνοι τους μετά το μάθημα. Ωστόσο, η ανάγνωση και ο σχολιασμός λίγων γραμμών της ομιλίας στην τάξη μπορεί να είναι χρήσιμο, ώστε να κάνει τους μαθητές να εξασκηθούν με τη διάκριση μεταξύ των πραγματικών και ιδανικών κόσμων).</p>	
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΟΤΡΥΝΗΣΗΣ/ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	20 min.	Ο εκπαιδευτής ρωτά επίσης τους μαθητές, εάν πιστεύουν ότι στη χώρα καταγωγής ή στην προσωπική τους ιστορία, τα θεμελιώδη δικαιώματα, η αναγνώρισή τους ή η παραβίασή τους παίζουν σημαντικό ρόλο. Εμφανίζονται σύντομα βίντεο σχετικά με τις καμπάνιες για την αναγνώριση δικαιωμάτων (δείτε το "Selma" στο M.L.King).	
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	100'	Βήμα 1 Εισαγωγικό	Περίοδος παιχνιδιού, πρώτος γύρος: Οι μαθητές βλέπουν ένα σύνολο σχεδίων που απεικονίζουν ανθρώπους σε διαφορετικές. Ο εκπαιδευτής διασφαλίζει ότι οι μαθητές

ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ	40'	<p>έχουν καταλάβει το θέμα των σχεδίων και τους ζητά, είτε να το περιγράψουν, είτε να το περιγράψουν ατομικά. Μετά από αυτό, οι μαθητές -που εργάζονται ατομικά ή σε ομάδες- καλούνται να επιλέξουν μερικούς από τους χαρακτήρες και να αριθμήσουν τις επιθυμίες αυτών των χαρακτήρων.</p> <p>Δεύτερος γύρος: αυτή τη φορά, οι μαθητές (μόνοι ή σε ομάδες) καλούνται να καταγράψουν τις επιθυμίες τους. Μετά από αυτό, ο εκπαιδευτής κάνει ερωτήσεις στους μαθητές όπως: Μπορείτε να αναγνωρίσετε οποιαδήποτε διαφορά μεταξύ της λίστας των επιθυμιών σας και της λίστας των επιθυμιών τους; Πως εξηγείτε αυτές τις διαφορές; Ποιες επιθυμίες πιστεύετε ότι είναι πιο σημαντικές, οι δικές σας ή οι δικές τους;</p> <p>Ο σκοπός του παιχνιδιού είναι να κάνει την τάξη να επικεντρωθεί στην ιδέα των επιθυμιών. Είναι επίσης σημαντικό, οι μαθητές να αρχίσουν να διακρίνουν μεταξύ των επιθυμιών που είναι θεμελιώδεις για την ευημερία των ανθρώπων από τις επιθυμίες, που δεν είναι. Κατά την καταγραφή των επιθυμιών τους, οι μαθητές μπορούν να καταγράψουν τις θεμελιώδεις επιθυμίες, αλλά μπορούν επίσης να καταγράψουν ασήμαντες επιθυμίες (π.χ. την επιθυμία να έχουν μία συλλογή αγωνιστικών αυτοκινήτων). Τα σχέδια απεικονίζουν ανθρώπους που είναι εύκολο να αποδώσουν θεμελιώδεις επιθυμίες. Υπό αυτή την έννοια, τα σχέδια πρέπει να εγγυώνται ότι θα παρουσιάζουν το θέμα των θεμελιωδών επιθυμιών (π.χ. η επιθυμία να κερδίζουν τα προς το ζην, η επιθυμία ότι τα παιδιά σας θα έχουν μία αξιοπρεπή ζωή). Εάν αυτό δεν παρουσιάζεται αυθόρμητα, ο εκπαιδευτής θα πρέπει να ωθήσει τους μαθητές να καταγράψουν τις θεμελιώδεις επιθυμίες.</p>
	Βήμα 2 Ενδιάμεσο 30'	<p>Οι μαθητές διαβάζουν ή ακούνε ένα κομμάτι από την Οικουμενική Διακήρυξη για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου στην οποία καταγράφονται πολλά θεμελιώδη δικαιώματα. Κατά την ανάγνωση ή την ακρόαση, οι μαθητές πρέπει να βρουν ένα ή περισσότερα θεμελιώδη δικαιώματα που διασφαλίζουν τις επιθυμίες που αναφέρθηκαν προηγουμένως (αναφέρθηκαν από τον/την ίδιο/α ή από την ομάδα του/της ή από την τάξη ανάλογα με το πώς έχει παιχτεί το παιχνίδι, προηγουμένως, σχετικά με τις επιθυμίες).</p> <p>Ο στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι να προκαλέσει μία σύνδεση μεταξύ των επιθυμιών και των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται από το νόμο: τα τελευταία είναι όργανα που πραγματοποιούν και προστατεύουν τις πρώτες.</p> <p>Η αντιστοιχία μεταξύ των επιθυμιών και των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται από το νόμο είναι το απλό μάθημα που πρέπει να μάθουμε. Αυτό το συμπέρασμα μπορεί</p>

να προβληματικοποιηθεί, εάν το επιτρέπει το γενικό επίπεδο της τάξης, σημειώνοντας ότι υπάρχουν περιπτώσεις αναντιστοιχίας μεταξύ επιθυμιών και δικαιωμάτων (**Πρόσθετο μέρος του μαθήματος**). Τυπικές περιπτώσεις αναντιστοιχίας θα μπορούσαν να ήταν:

- επιθυμίες που δεν αξίζουν να προστατεύονται (όπως ασήμαντες επιθυμίες ή κακόβουλες επιθυμίες-π.χ. η επιθυμία να έχουν μια συλλογή αγωνιστικών αυτοκινήτων, η επιθυμία να υποδουλώνουν άλλους ανθρώπους).
- επιθυμίες που δεν μπορούν να προστατευτούν από το νόμο (π.χ. η επιθυμία να μην πεθάνει ο σύζυγός σας από καρκίνο).
- επιθυμίες που αξίζουν να είναι και πρέπει να προστατεύονται από το νόμο, αλλά που στην πραγματικότητα δεν έχουν προστατευτεί (αυτό είναι ένα πολύ σημαντικό σημείο: ο νόμος μπορεί να αποτυγχάνει να αναγνωρίζει ορισμένες θεμελιώδεις ανάγκες-η Διακήρυξη είναι χρήσιμη για να αναδείξει αυτό το πρόβλημα, καθώς παραθέτει ένα σύντομο σύνολο δικαιωμάτων: ο εκπαιδευτής μπορεί να εξηγήσει ότι αυτά είναι, μόνο ένα μέρος των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται από τη Διακήρυξη, αλλά μπορεί να υπάρχουν πολλά σημαντικά δικαιώματα που δεν έχουν αναγνωριστεί από το νόμο, ηθικά δικαιώματα που δεν είναι επίσης νομικά δικαιώματα).
- δικαιώματα που έχουν αναγνωριστεί και δεν είναι επιθυμητά (αυτή η περίπτωση είναι ζωτικής σημασίας για ένα πολυπολιτισμικό σύνολο: κάποιος στην τάξη, για παράδειγμα, μπορεί να επισημάνει ότι αυτός/ αυτή δεν επιθυμεί να συμμετάσχει σε πολιτικές εκλογές ή ότι έχει τη δυνατότητα να αλλάξει θρησκεία).

Το ακόλουθο σχήμα μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τον εκπαιδευτή ή να δειχθεί στην τάξη:

Βήμα 3
Τελικό
30

Το κύριο συμπέρασμα του μαθήματος μέχρι τώρα, πρέπει να είναι ότι τα θεμελιώδη δικαιώματα είναι μερικές βασικές επιθυμίες που πρέπει να προστατεύονται από το νόμο. Τα διδακτικά εργαλεία εξηγούν ορισμένα καίρια χαρακτηριστικά των θεμελιωδών δικαιωμάτων. (1) Τα διδακτικά εργαλεία δείχνουν ότι τα Κράτη και ο νόμος είναι συχνά, οι προστάτες των δικαιωμάτων, αλλά μερικές φορές μπορούν να γίνουν οι πρώτοι παραβάτες των θεμελιωδών δικαιωμάτων. (2) Τα διδακτικά εργαλεία απεικονίζουν τα κύρια χαρακτηριστικά των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Τα θεμελιώδη δικαιώματα είναι (1) απαράγραπτα, (2) απόλυτα, (3) επισκιάζουν τα οικονομικά ενδιαφέροντα και τη βούληση της πλειοψηφίας.

Οι **ασκήσεις 2 και 3** ζητούν από τους μαθητές να επισημάνουν ποιο δικαίωμα έχει παραβιαστεί στα δύο κείμενα. Η **άσκηση 4** ζητά από τους μαθητές να συνδέσουν την παραβίαση ενός συγκεκριμένου δικαιώματος με τα διορθωτικά μέτρα που μπορούν να διεκδικήσουν όταν παραβιάζονται τα δικαιώματα. Η **άσκηση 5** τέλος, είναι ένα σύνολο ερωτήσεων που κάνει τους μαθητές να χρησιμοποιούν έννοιες που έχουν μάθει κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

ΜΕΤΑ-ΓΝΩΣΙΑΚΟ
ΣΤΑΔΙΟ

10'

Οι μαθητές καλούνται να αναλογιστούν γλωσσικές εκφράσεις σχετικά με τα δικαιώματα στη μητρική τους γλώσσα (εάν αυτή είναι διαφορετική από τα αγγλικά, τα γαλλικά, τα ισπανικά και άλλες παρόμοιες). Πιστεύουν ότι υπάρχουν διαφορές στη χρήση αυτών των εκφράσεων; (ίσως στη μητρική γλώσσα υπάρχουν κάποιες εκφράσεις που καθρεφτίζουν τη χρήση εκφράσεών μας όπως, «δικαιώματα», «επιθυμίες» σε ορισμένες περιπτώσεις, αλλά όχι σε άλλες).

Ως εναλλακτική μετα-γνωστική δραστηριότητα, οι μαθητές καλούνται να προβληματιστούν σχετικά με τις εικόνες που συνδέονται με την ιδέα των δικαιωμάτων. Η σύνδεση μπορεί να είναι αμφιλεγόμενη λόγω της πολύ περίεργης, περίπλοκης αισθητικής. Εδώ υπάρχει ένα παράδειγμα εικόνας που μπορεί να φαίνεται αμφιλεγόμενη

Rockwell, Freedom from Want (1943)

[damian entwistle](https://www.flickr.com/photos/damiavos/37383084754/), CC BY-NC 0.2,
<https://www.flickr.com/photos/damiavos/37383084754/>

		Εάν οι μαθητές είναι επιρρεπείς να αναγνωρίζουν εικόνες όπως αυτή ως εικόνες εκπλήρωσης δικαιωμάτων, τότε μπορούν να μάθουν το μάθημα σύμφωνα με το οποίο τα θεμελιώδη δικαιώματα μερικές φορές, φαίνονται να είναι καθολικά. Εάν δεν τα αναγνωρίζουν ως εικόνες δικαιωμάτων, αυτό οδηγεί στην ιδέα ότι διαφορετικά άτομα ή ομάδες σε διαφορετικές ιστορικές περιόδους, μπορούν να πιστεύουν ότι έχουν διαφορετικά δικαιώματα.	
ΑΥΘΕΝΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ <small>(Απαιτείται στο τέλος της ενότητας)</small>	30'	Επιστρέφοντας στο οπτικό μέρος του μαθήματος, ο μαθητής καλείται να γράψει μια σύντομη περιγραφή μιας εικόνας που σκοπεύει να αναπαραστήσει ένα δικαίωμα (ή παραβιάσεις δικαιωμάτων, ή κάτι παρόμοιο).	
ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ & ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ			
ΕΝΟΤΗΤΑ		Μία Δίκαιη Κοινωνία	
	TIME	ΠΛΑΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑ 2 <small>(Provide one activity plan for each lesson)</small>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	20'	Δραστηριότητα καταιγισμού ιδεών σχετικά με το τι είναι μία Δίκαιη Κοινωνία. Τα διδακτικά εργαλεία διακρίνουν την ιδέα της Δίκαιης Κοινωνίας από την ιδέα των Ονειρικών Κόσμων. Η διάκριση αναπτύσσεται με έμφαση στο μάθημα 1 σχετικά με την πραγματική δυνατότητα επιδίωξης των δικαιωμάτων: το δίδαγμα που πρέπει να κρατήσετε είναι ότι η σκέψη για μία δίκαιη κοινωνία δεν είναι ότι απλώς το φαντασιώνεστε.	
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΟΤΡΥΝΗΣΗΣ/ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	προαιρετικό	Τα βίντεο ή άλλα μέσα χρησιμοποιούνται για να αναπαραστήσουν το λόγο των ανθρώπων που ανήκουν σε μία κυρίαρχη κοινωνική ομάδα που δικαιολογούν τις ανισότητες με πολλά διαφορετικά επιχειρήματα. Οι μαθητές καλούνται να κάνουν σχόλια για τέτοιου είδους συζητήσεις.	
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ		Βήμα 1 Εισαγωγικό 40' + 20' (μετα – γνωσιακό στάδιο)	Το πρόβλημα της διαφωνίας: τα διδακτικά εργαλεία εισάγουν πέντε χαρακτήρες (Μητέρα, Κυρία, Πρωταθλητής, Άτομο με ειδικές ανάγκες, Επιστήμονας). Οι μαθητές καλούνται να ταιριάξουν τον κάθε χαρακτήρα με τη λογική ιδέα του/της για το τι είναι μία Δίκαιη Κοινωνία, επιλέγοντας την απάντηση από τις επιλογές στο κουτί. Αυτή η δραστηριότητα έχει σχεδιαστεί για να ωθήσει τους μαθητές να εστιάσουν στο πρόβλημα της διαφωνίας μεταξύ των διαφορετικών αντιλήψεων για τη Δίκαιη Κοινωνία. Η άσκηση 1 έχει σκοπό να κάνει τους μαθητές να εξασκηθούν με την ιδέα της διαφωνίας. Οι μαθητές θα κληθούν να ταιριάξουν τους χαρακτήρες που διαφωνούν. Η διαφωνία μπορεί να εμπλέκει περισσότερους από δύο χαρακτήρες. Για να κάνετε ένα παράδειγμα:

140'

Σταματήστε να μιλάτε για τα ταλέντα και τα προνόμια της πλούσιας οικογένειας! Υπάρχουν άνθρωποι που ζουν σε άσχημες συνθήκες είτε επειδή είναι με ειδικές ανάγκες, είτε επειδή γεννήθηκαν σε φτωχές οικογένειες. Το Κράτος πρέπει να βοηθά αυτά τα άτομα. Τα μοναδικά ταλέντα που σέβομαι είναι εκείνα που βοηθούν τους ανθρώπους που είναι σε ανάγκη!

Το Άτομο με ειδικές ανάγκες και η Μητέρα μπορούν να είναι εκείνα τα άτομα που λένε αυτά τα λόγια, ενώ ο στόχος των κατηγοριών τους μπορεί να είναι ο Πρωταθλητής και η Κυρία, ενώ ο Επιστήμονας μπορεί να γλυτώσει, επειδή τα ταλέντα του μπορούν να βοηθήσουν τους ανθρώπους που έχουν ανάγκη.

Μετα-γνωσιακό στάδιο (Αυτό το στάδιο μπορεί να γίνει εδώ ή στο τέλος του μαθήματος. Εάν οι μαθητές πρέπει να παρακινηθούν μετά το πρώτο βήμα, τότε θα ήταν χρήσιμο να προβλέψουμε αυτό το στάδιο εδώ): Η διαφωνία μπορεί να οδηγήσει σε βίαιες ή ειρηνικές συγκρούσεις. Ο εκπαιδευτής ρωτά τους μαθητές για τις **πραγματικές κοινωνικές συγκρούσεις** που γνωρίζουν. Η ακόλουθη ενότητα μπορεί να βοηθήσει στη συζήτηση:

- Για παράδειγμα, οι εργαζόμενοι που εργάζονται σε ένα εργοστάσιο μπορεί να πιστεύουν ότι σε μία δίκαιη κοινωνία θα έπρεπε να έχουν υψηλότερους μισθούς και έτσι ζητούν από τους επιχειρηματίες να αυξήσουν το μισθό τους. Αλλά οι επιχειρηματίες έχουν μία άλλη ιδέα για το τι είναι δίκαιο. Μπορεί να πιστεύουν, για παράδειγμα, ότι ορισμένοι άνθρωποι όπως αυτοί είναι προορισμένοι να κυβερνούν και άλλοι άνθρωποι είναι προορισμένοι να εργάζονται, έτσι οι εργαζόμενοι πρέπει να γνωρίζουν τη θέση τους. Ή μπορεί

			<p>να πιστεύουν ότι, εάν αυξήσουν το μισθό τους, δεν θα λειτουργούν καλά τα εργοστάσιά τους, τότε θα πρέπει να κλείσουν τα εργοστάσια και οι εργαζόμενοι θα χάσουν τη δουλειά τους: έτσι, σύμφωνα με τους επιχειρηματίες, είναι σωστό να μην αυξηθεί ο μισθός των εργαζομένων.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Αλλά οι συγκρούσεις δεν είναι μόνο για τα χρήματα. Μερικοί άνθρωποι πιστεύουν ότι οι γυναίκες πρέπει να έχουν τα ίδια δικαιώματα και ευκαιρίες με τους άνδρες, ενώ άλλοι άνθρωποι πιστεύουν ότι σε μία δίκαιη κοινωνία οι ρόλοι των ανδρών και των γυναικών πρέπει να διαφέρουν. Ορισμένοι άνθρωποι πιστεύουν ότι οι ομοφυλόφιλοι έχουν το δικαίωμα να υιοθετούν παιδιά, ενώ άλλοι πιστεύουν ότι τα μωρά πρέπει να έχουν έναν άνδρα ως πατέρα και μία γυναίκα ως μητέρα.
		<p style="text-align: center;">Βήμα 2 Ενδιάμεσο 20'</p>	<p>Η ιδέα της ανάληψης ρόλων. Η προϋπόθεση αυτού του σταδίου και της επόμενης κρίσιμης φάσης είναι ότι στην πολύπλοκη κοινωνία τα οικονομικά συμφέροντα, οι πολιτιστικές παραδόσεις και πολλοί άλλοι παράγοντες κάνουν τους ανθρώπους να διαφωνούν για το τι είναι δίκαιο. Για να προσπαθήσουμε να λύσουμε αυτό το πρόβλημα –λέει η προϋπόθεση-πρέπει να κάνουμε ένα βήμα πίσω από τα συμφέροντά μας, τις παραδόσεις (κτλ), δουλεύοντας σε πολιτικές που λαμβάνουν υπόψη το γεγονός της διαφωνίας. Η ιδέα είναι δανεισμένη από το διάσημο βιβλίο «<i>Θεωρία της Δικαιοσύνης</i>» (“A Theory of Justice”), του J.Rawls.</p> <p>Σύμφωνα με την προαναφερθείσα υπόθεση, αυτό το στάδιο στοχεύει στο να κάνει τους μαθητές να μπου στη θέση διαφορετικών ανθρώπων. Τα διδακτικά εργαλεία παρέχουν στον εκπαιδευτή ένα παιχνίδι ρόλων στο οποίο οι μαθητές αποκτούν μία νέα ταυτότητα ρίχνοντας ένα ζάρι αρκετές φορές και διαβάζοντας το αποτέλεσμα που αντιστοιχεί στο αποτέλεσμα.</p> <p>Εναλλακτικά, ο εκπαιδευτής μπορεί να πει σε κάθε μαθητή να γράψει σε κομμάτια χαρτιού (i) το φύλο της/του, (ii) την ηλικία, (iii) μία δεξιότητα, (iv) ένα χόμπι ή μία επιθυμία, (v) έναν φόβο. Έπειτα, όλες οι απαντήσεις συλλέγονται σε πέντε βάζα (ένα για το φύλο, ένα για την ηλικία, κλπ) και κάθε μαθητής πρέπει να διαλέξει ένα από το κάθε βάζο, ώστε να πάρει μία ταυτότητα που είναι ένα κολάζ των ταυτοτήτων των συμμαθητών του/της.</p>
		<p style="text-align: center;">Βήμα 3 Τελικό 60</p>	<p>Το βήμα 3 είναι το καίριο τμήμα του μαθήματος. Είναι δομημένο ως ένα βιβλίο παιχνιδιών (gamebook) στο οποίο κάθε μαθητής επιλέγει κάποιες επιλογές και στη συνέχεια διαβάζει τις συνέπειες της επιλογής του/της.</p> <p>Χάρη σε αυτή τη δομή, το παιχνίδι μπορεί επίσης να παιχτεί ατομικά από τους μαθητές εκτός της τάξης.</p>

Όταν παίζεται στην τάξη, ο εκπαιδευτής θα διαβάσει τις επιλογές-σχετικά με τα διαφορετικά μοντέλα των κοινωνιών- ζητώντας από τους μαθητές να επιλέξουν ποια από αυτές προτιμούν. Είναι εύκολο να φανταστεί κανείς ότι διαφορετικοί μαθητές θα επιλέξουν διαφορετικές επιλογές. (Εάν ο εκπαιδευτής αισθάνεται την ανάγκη να δώσει πρόσθετες εξηγήσεις για κάθε επιλογή, τότε αυτός/αυτή πρέπει να θυμηθεί να παρουσιάσει, στην αρχή, κάθε επιλογή στην καλύτερη εκδοχή της-οι πιθανότητες της επιλογής θα εμφανιστούν αργότερα, κατά την ανάγνωση των συνεπειών). Στη συνέχεια, ο εκπαιδευτής θα καταγράψει στον πίνακα τα ονόματα των μαθητών για κάθε επιλογή. Μετά από αυτό, η τάξη (ή κάθε ομάδα των μαθητών) θα ρίξει ένα ή περισσότερα ζάρια, θα αποκτήσει μία πλασματική ταυτότητα και θα διαβάσει τις συνέπειες των επιλογών τους, με δεδομένη αυτή την ταυτότητα. Ο εκπαιδευτής θα οδηγήσει σε μία συζήτηση σχετικά με το αποτέλεσμα.

Το παιχνίδι μπορεί να παιχτεί δύο φορές, ανάλογα με το διαθέσιμο χρόνο: στο πρώτο γύρο υπάρχουν τρεις διαφορετικές πολιτικές για τη διανομή του πλούτου· στο δεύτερο γύρο υπάρχουν τρεις διαφορετικές αντιλήψεις για την ελευθερία.

Στην παρακάτω ενότητα υπάρχουν μερικές επεξηγηματικές σημειώσεις για τον εκπαιδευτικό.

- Η **Πλούσια Γη** θα ήταν ένα είδος Αριστοκρατικής Κοινωνίας στην οποία οι πλούσιες και οι ευγενείς οικογένειες έχουν το δικαίωμα να ασκήσουν εξουσία.
- Η **Γη των Ταλέντων** θα ήταν ένα είδος Αξιοκρατικής Κοινωνίας στην οποία τυπικά, όλοι μπορούν να βελτιώσουν τις οικονομικές και κοινωνικές τους συνθήκες, με την προϋπόθεση ότι έχουν κάποιο εκτιμημένο ταλέντο. Η διαφορά με την Πλούσια Γη διατυπώνεται με όρους συνάφειας της οικογένειας (Πλούσια Γη) έναντι της συνάφειας των ατομικών προσπαθειών και ικανοτήτων. Εάν ο εκπαιδευτής κρίνει ότι η τάξη είναι έτοιμη για μία πιο πολύπλοκη διαφοροποίηση, τότε η διαφορά είναι αυτή μεταξύ μίας κοινωνίας στην οποία ο νόμος δίνει την εξουσία σε συγκεκριμένες ομάδες (Πλούσια Γη) και μιας άλλης, στην οποία ο νόμος δεν διατηρεί τη δύναμη σε πλούσιες οικογένειες και τυπικά, καθένας μπορεί να αποκτήσει πλούτο και δύναμη (Γη των Ταλέντων). Πίσω από αυτές τις διαφορές, η Πλούσια Γη και η Γη των Ταλέντων είναι στην πραγματικότητα, παρόμοιες στο να δικαιολογούν τεράστιες οικονομικές ανισότητες και να διαιωνίζουν την παρούσα κατάσταση (status quo). Ο αγώνας για επιτυχία δεν είναι δίκαιος στη Γη των Ταλέντων επειδή το Κράτος δεν βοηθά τους ανθρώπους να γίνουν δυνατοί και έξυπνοι και ως εκ τούτου, γενικά, τα παιδιά που στηρίζονται από πλούσιες οικογένειες, ευνοούνται στην εκπαίδευσή τους από τα παιδιά που γεννιούνται σε φτωχές

οικογένειες, στην πρόσβασή τους σε πανεπιστήμια και στο να βρουν τις πιο επικερδείς θέσεις εργασίες, διαιωνίζοντας με αυτό τον τρόπο τη θέση της οικογένειάς τους.

- Η **Γη της Ισότητας** θα ήταν ένα είδος Σοσιαλδημοκρατικής Κοινωνίας στην οποία η ισότητα εκτιμάται ιδιαίτερα. Ο ιδιωτικός πλούτος φορολογείται υψηλά από το Κράτος και μετατρέπεται σε δημόσιες υπηρεσίες. Οι κύριες διαφορές με τη Γη των Ταλέντων είναι (i) ότι οι άνθρωποι που δεν έχουν μία αξιοπρεπή δουλειά και στέγαση, επειδή δεν διαθέτουν κερδοφόρα ταλέντα, τους παρέχονται βοηθήματα (σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, δημόσια στέγαση) από το Κράτος, (ii) οι άνθρωποι ενθαρρύνονται μέσω της δημόσιας εκπαίδευσης να αναπτύξουν τα ταλέντα τους. Στο τέλος, η Γη της Ισότητας είναι μία πιο αξιοκρατική κοινωνία από τη Γη των Ταλέντων, αφού όλοι ξεκινούν τον αγώνα για επιτυχία από το ίδιο σημείο, ενώ στη Γη των Ταλέντων όποιος είναι γεννημένος σε μία πλούσια οικογένεια είναι ευνοημένος στον αγώνα.
- Η **Άγρια Γη** είναι ένα μέρος χωρίς Κράτος, ένα είδος αναρχίας (πρωτόγονης κοινωνίας). Το αρχικό αίτημα οφείλεται στην ιδέα της «ελευθερίας να κάνετε ό,τι θέλετε». Το επίκεντρο των κριτικών απόψεων είναι σχετικά με την απουσία ενός καταναγκαστικού συστήματος: το αποτέλεσμα είναι ότι όλοι είναι ελεύθεροι να χρησιμοποιούν βία ή χειραγώγηση έναντι άλλων ανθρώπων. Ο εκπαιδευτής μπορεί να επισημάνει ότι στην Άγρια Γη, πολλές άλλες δημόσιες υπηρεσίες απουσιάζουν από τη στιγμή που το Κράτος δεν υπάρχει (βλ. Εκπαιδευτική Ενότητα 2, Μάθημα 1).
- Η **Γη της Αρεσκείας** αντιπροσωπεύει την Τυραννία της Πλειοψηφίας, ένα σύστημα στο οποίο η πλειοψηφία έχει τη δύναμη –σύμφωνα με το νόμο-να καταπιέζει τις μειονότητες. (Μετα-γνωσιακή σημείωση: Κατά την παρουσίαση της Γης της Αρεσκείας, ο εκπαιδευτής πρέπει να προσπαθήσει να δείξει πόσο ελκυστικός και σκληρός είναι ο κανόνας της πλειοψηφίας. Φανταστείτε ότι ορισμένοι μαθητές δυσανασχετούν με την ομοφυλοφιλία και θέλουν να χρησιμοποιήσουν δημόσιες υπηρεσίες. Ο εκπαιδευτής θα μπορούσε να ξεκινήσει να εξηγεί ότι στη Γη της Αρεσκείας-εάν το λέει η πλειοψηφία-η ομοφυλοφιλία ενδέχεται να απαγορευτεί: έτσι η Γη της Αρεσκείας θα μπορούσε να ήταν ελκυστική για μερικούς μαθητές στην τάξη. Μετά από αυτό, ο εκπαιδευτής θα μπορούσε να συνεχίσει να εξηγεί ότι στη Γη της Αρεσκείας-εάν το λέει η πλειοψηφία-οι μετανάστες είναι πιθανό να απαγορευτούν από

		<p>τις δημόσιες υπηρεσίες: με αυτό τον τρόπο η υποκείμενη λογική της Γης της Αρεσκείας θα μπορούσε να εμφανιστεί με όλη τη σκληρότητά της).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Η Γη της Διαφορετικότητας είναι ένα Κράτος με Σύνταγμα που προστατεύει τα θεμελιώδη δικαιώματα. Σε αντίθεση με τη Γη της Αρεσκείας, η Γη της Διαφορετικότητας προστατεύει τη θεμελιώδη ελευθερία ενάντια στη θέληση της πλειοψηφίας. Ως αποτέλεσμα, στη Γη της Διαφορετικότητας, όλοι είναι ελεύθεροι να εκφράσουν ελεύθερα τη θρησκεία τους, την κουλτούρα και την προσωπική τους σκέψη· καθένας είναι ελεύθερος να έχει μία σχέση και μία οικογένεια με το σύντροφο που του αρέσει. Αλλά η ελευθερία δεν είναι απόλυτη: σε αντίθεση με την Άγρια Γη, ο νόμος υπάρχει, η αστυνομία υπάρχει και η ιδιωτική βία απαγορεύεται.
ΜΕΤΑ-ΓΝΩΣΙΑΚΟ ΣΤΑΔΙΟ	20 λεπτά	Συζήτηση (στην τάξη ή παντού στην πόλη) για το πώς η χώρα υποδοχής βρίσκεται κοντά σε μια δίκαιη κοινωνία. Το μετα-γνωσιακό στάδιο που είναι γραμμένο στο Βήμα 1 μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να κινήσει το ενδιαφέρον της συζήτησης.
ΑΥΘΕΝΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ (Απαιτείται στο τέλος της ενότητας)		<p>Η Άσκηση 2 ασχολείται με τη διάκριση μεταξύ του Ονειρικού Κόσμου και της Δίκαιης Κοινωνίας, αφότου οι μαθητές έχουν μελετήσει την ιδέα της Δίκαιης Κοινωνίας·</p> <p>Η Άσκηση 3 απαιτεί από τους μαθητές να χρησιμοποιούν τις έννοιες που έχουν μάθει·</p> <p>Η Άσκηση 4 απαιτεί από τους μαθητές να μιλούν ο ένας στον άλλον για τα ζητήματα που θέτονται στο μάθημα, χρησιμοποιώντας τις έννοιες που έμαθαν·</p> <p>Η Άσκηση 5 είναι ένα κείμενο σχετικά με την Αξιοκρατική Κοινωνία: οι μαθητές πρέπει να αναγνωρίζουν αυτό το μοντέλο της κοινωνίας υπό την αιτιολογητική περιγραφή ενός υποστηρικτή της.</p>
ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ & ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ		
ΕΝΟΤΗΤΑ		Αποφασίζοντας: Πώς να κάνετε μία κοινωνία να λειτουργεί
	TIME	ΠΛΑΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	30 λεπτά	<p>Προϋπόθεση για τον εκπαιδευτή:</p> <p>Ενώ το θέμα που τίθεται από τα πρώτα δύο μαθήματα της ενότητας είναι το πρόβλημα του τι κάνει μία κοινωνία, μία δίκαιη κοινωνία, το θέμα αυτού του μαθήματος είναι το πρόβλημα της εφαρμογής αμερόληπτων, δίκαιων νόμων. Η βασική ιδέα είναι ότι ακόμη και οι καλοί ηγέτες που πραγματικά ενδιαφέρονται για τα θεμελιώδη συμφέροντα των ανθρώπων ενδέχεται να αποτύχουν να πραγματοποιήσουν τις ανησυχίες τους: η λήψη αποφάσεων είναι απλώς ένα ιδανικό θέμα αλλά και ένα θέμα τεχνικής για την παροχή των κατάλληλων εντολών.</p>

		<p>Στην ανάλυση κατάστασης, ο εκπαιδευτής πρέπει να προσπαθήσει να καταλάβει, εάν οι μαθητές σκέφτονται περισσότερο ότι τα κοινωνικά προβλήματα προκαλούνται από κακούς ηγέτες ή από κάτι διαφορετικό. Ο εκπαιδευτής μπορεί να ρωτήσει για παράδειγμα: «σας έχει ποτέ επιβληθεί άδικα πρόστιμο; Γιατί θεωρείτε ότι η αστυνομία σας επέβαλε άδικα πρόστιμο; Ή «έχετε ποτέ υποστεί άνιση μεταχείριση στο νοσοκομείο; Γιατί πιστεύετε ότι το προσωπικό του νοσοκομείου σας κακομεταχειρίστηκε;»</p> <p>Εάν οι μαθητές τείνουν να πουν ότι ο αστυνομικός ή η νοσοκόμα είχαν την πρόθεση να τους κακομεταχειριστούν (ας πούμε, επειδή ήταν ρατσιστές), ο εκπαιδευτής μπορεί να αμφισβητήσει αυτό το συμπέρασμα, λέγοντας απλά ότι μπορούν να υπάρχουν διαφορετικές εξηγήσεις (σημείωση: ο εκπαιδευτής πρέπει να αναγνωρίζει ότι υπάρχουν καταστάσεις στις οποίες υπήρχε κακή πρόθεση πίσω από την επιβλαβή συμπεριφορά). Η παροχή ενός συγκεκριμένου είδους εναλλακτικής εξήγησης είναι ο σκοπός του μαθήματος: το μήνυμα που πρέπει οι μαθητές να θυμούνται, ήδη από την αρχή, είναι ότι σε μία πολύπλοκη κοινωνία μπορούν να υπάρχουν προβλήματα που είναι ανεξάρτητα από τις κακές προθέσεις των κυβερνητών και των δημόσιων λειτουργών.</p>	
<p>ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΟΤΡΥΝΗΣΗΣ/ΚΙΝ ΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ</p>		<p>Η ανάλυση της κατάστασης λειτουργεί επίσης ως κινητήριο βήμα: εάν οι μαθητές τείνουν να κατηγορούν τις κακές προθέσεις των δημόσιων λειτουργών, τότε θα ενδιαφέρονται να μάθουν μία εναλλακτική λύση.</p>	
<p>ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ</p>	<p>120 min.</p>	<p>Βήμα 1 Εισαγωγικό 30'</p>	<p>Στη εισαγωγική φάση παρουσιάζεται η ιστορία της κρίσης του Βασιλιά Σολομώντα: οι μαθητές ή ο εκπαιδευτής μπορούν να απαγγέλλουν τις γραμμές του διαλόγου. Ο σκοπός αυτής της εισαγωγής είναι να δώσει στους μαθητές ένα απλό μοντέλο λήψης αποφάσεων διαφορετικό από αυτό που αναλύθηκε στα προηγούμενα στάδια του μαθήματος.</p> <p>Ο χαρακτήρας του Βασιλιά Σολομώντα αντιπροσωπεύει την εξουσία που αποφασίζει τις ιδιωτικές υποθέσεις ενώπιόν του, χωρίς να είναι δεσμευτικές στο γενικό δίκαιο. Ο καθηγητής δεν πρέπει να το εξηγήσει αυτό στο Βήμα 1, καθώς η ιδέα του γενικού δικαίου που δεσμεύει ιδιωτικές αποφάσεις θα εισαχθεί στην επόμενη φάση. Αυτό που πρέπει να απλοποιήσει ο εκπαιδευτής είναι ότι ο Βασιλιάς Σολομών πρέπει να αποφασίσει μόνος του στην υπόθεση.</p>
		<p>Βήμα 2 Ενδιάμεσο 30'</p>	<p>Το Βήμα 2 ασχολείται με τη διάκριση μεταξύ των γενικών και ιδιωτικών αποφάσεων, καθώς επίσης τη σύνδεση των πρώτων με τις τελευταίες-δηλαδή, η ιδέα εφαρμογής γενικών κανόνων σε ιδιωτικές υποθέσεις.</p> <p>Αυτό που πρέπει να τονίσει ο εκπαιδευτής στη σημερινή πολύπλοκη κοινωνία, όπου πολλά εκατομμύρια άνθρωποι προσπαθούν να ζήσουν μαζί, είναι ότι απαιτούνται τόσο οι αρχές που λαμβάνουν γενικές αποφάσεις, όσο και οι αρχές που λαμβάνουν</p>

			<p>ιδιωτικές αποφάσεις. Οι δύο τύποι αρχών λειτουργούν από κοινού: από τη μία πλευρά, το Κοινοβούλιο και η Κυβέρνηση θεσπίζουν γενικούς κανόνες (με αυτό τον τρόπο δεν είναι απόλυτα ελεύθεροι, δεδομένου ότι πρέπει να σέβονται τις αρχές που ορίζονται στο Σύνταγμα), από την άλλη πλευρά οι δικαστές, άλλοι δημόσιοι λειτουργοί και –γενικά– οι υφιστάμενοι κυβερνήτες πρέπει να ακολουθούν τις γενικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί από το Κοινοβούλιο ή την Κυβέρνηση.</p> <p>Υπάρχουν δύο διαφορετικές φάσεις που πρέπει να θυμάστε. Η πρώτη φάση είναι η διαμόρφωση του νόμου (μία γενική απόφαση) που περιλαμβάνει το Κοινοβούλιο και την Κυβέρνηση· η δεύτερη φάση είναι η εφαρμογή του νόμου σε ιδιωτικές υποθέσεις από δικαστές και άλλους δημόσιους λειτουργούς. Εντός της δεύτερης φάσης (η εφαρμογή του νόμου) ενδέχεται να υπάρχουν διαφορετικές υπο-φάσεις: μία τυπική υπόθεση είναι εκείνη στην οποία, όποιος έχει υποστεί ζημία από την εφαρμογή του νόμου, ζητά μία περαιτέρω κρίση σε άλλο δημόσιο λειτουργό, συνήθως σε δικαστή. Όλα αυτά τα στάδια αποτελούν τη διαδικασία λήψης αποφάσεων.</p> <p>Τα διδακτικά εργαλεία περιγράφουν τις κύριες έννοιες του μαθήματος (σύνταγμα, νομοθεσία και ιδιωτικές αποφάσεις) και πραγματοποιούν ένα συσχετισμό μεταξύ των γενικών νόμων και των ιδιωτικών αποφάσεων. Η άσκηση 1 κάνει τους μαθητές να εξασκηθούν με τη διάκριση μεταξύ των γενικών αποφάσεων ή γενικών νόμων από τις ιδιωτικές αποφάσεις. Η άσκηση 2 εστιάζει στην αλληλεπίδραση μεταξύ κυβερνόντων και δημόσιων λειτουργών: οι μαθητές καλούνται να ανοικοδομήσουν με τη σωστή σειρά τα βήματα που οδηγούν από τη διαμόρφωση ενός νόμου μέχρι την απόφαση ενός δικαστή.</p>
		<p>Βήμα 3 Τελικό 60'</p>	<p>Βήμα 3-Το πρόβλημα της Εφαρμογής του Νόμου-είναι ο πυρήνας και το πιο διαδραστικό μέρος του μαθήματος.</p> <p>Σημείωση για τον εκπαιδευτή:</p> <p>Το πρόβλημα της εφαρμογής του νόμου βασίζεται στο γεγονός ότι μερικές φορές, οι γενικές οδηγίες επιφέρουν ανεπιθύμητο αποτέλεσμα. Αυτό το πρόβλημα –όπως έχει ήδη ειπωθεί στην εισαγωγική φάση-ξεπερνά το ζήτημα του κατά πόσο οι κυβερνήτες προσπάθησαν να ακολουθήσουν την ευημερία του λαού τους ή όχι: ακόμα και οι ηγέτες, που θέλουν να επιδιώξουν την ευημερία του λαού τους μπορεί να βλέπουν τις επιθυμίες τους να αποθαρρύνονται τη στιγμή της εφαρμογής των οδηγιών τους σε ιδιωτικές περιπτώσεις. Ειδικότερα, το δίλημμα που αντιμετωπίζουν οι κυβερνήτες είναι το ακόλουθο. Η πρώτη δυσκολία του προβλήματος: δεδομένου του πραγματικού τους σκοπού (ας πούμε, την προστασία των πελατών έναντι των αδίστακτων πολιτών), οι κυβερνήτες θα μπορούσαν να δώσουν λεπτομερείς οδηγίες στους υφισταμένους</p>

τους (χρησιμοποιώντας έναν κανόνα), αλλά μπορεί να υπάρχουν ορισμένες ιδιωτικές υποθέσεις, στις οποίες η εφαρμογή αυτών των οδηγιών θα ήταν περίεργη, άδικη και καταστροφική. Η δεύτερη δυσκολία του προβλήματος: δεδομένου του πραγματικού τους σκοπού, οι κυβερνήτες θα μπορούσαν απλώς να γνωστοποιήσουν αυτό τον σκοπό στους υφισταμένους τους, χωρίς να δώσουν αυστηρές οδηγίες (χρησιμοποιώντας όχι έναν κανόνα, αλλά μία αρχή), αλλά σε αυτή την περίπτωση θα εξαρτηθεί κατά πολύ από την ευαισθησία του υφισταμένου. Εάν ο υφιστάμενος, μοιράζεται την ευαισθησία του κυβερνήτη, τότε το αποτέλεσμα θα είναι καλό, αλλά εάν δεν μοιράζεται την ευαισθησία του κυβερνήτη, το αποτέλεσμα θα είναι περίεργο, άδικο, καταστροφικό. Η δεύτερη δυσκολία του προβλήματος είναι, με άλλα λόγια, η ιδέα ότι πολλοί υφιστάμενοι δεν χρήζουν εμπιστοσύνης. Οι ηγέτες πρέπει να καταλάβουν ότι θα υπάρξουν πιο περίεργες, άδικες, καταστροφικές συγκεκριμένες αποφάσεις, στην περίπτωση που θα χρησιμοποιήσουν κανόνες για να επικοινωνήσουν με τους υφισταμένους τους (λόγω της ακαμψίας των κανόνων), ή στην περίπτωση που θα χρησιμοποιούσαν αρχές για να επικοινωνήσουν (επειδή οι υφιστάμενοι τους, για διάφορους λόγους, δεν μοιράζονται την ευαισθησία των ηγεμόνων).

Τα διδακτικά εργαλεία στοχεύουν στην εξήγηση του προβλήματος της εφαρμογής του νόμου, με απλές λέξεις.

Το πρώτο πρόβλημα στην εφαρμογή του νόμου είναι αυτό της ακαμψίας των κανόνων. Η περίφημη υπόθεση *Donoghue v. Stevenson* χρησιμοποιείται ως ένα παράδειγμα καλού λεπτομερούς κανόνα, που παράγει ένα άδικο αποτέλεσμα σε μία ιδιωτική περίπτωση. Σε αυτή την διάσημη περίπτωση, στην οποία ένας πελάτης βρήκε ένα αποσυντιθέμενο σαλιγκάρι στο πάτο ενός κουτιού *coke*, οι δικαστές δήλωσαν ότι οι παραγωγοί και όχι οι πωλητές ήταν υπεύθυνοι, αντιστρέφοντας τον κανόνα που είχε ακολουθηθεί μέχρι τότε (ο κανόνας ήταν μία νομολογία και όχι ένας νόμος, αλλά θα αγνοήσουμε αυτή την εμπλοκή). Τα διδακτικά εργαλεία δείχνουν μία ιστορία στην οποία οι δικαστές ακολουθούν τον κανόνα και τιμωρούν τον πωλητή (άδικο αποτέλεσμα), σε σύγκριση με μία παράλληλη ιστορία στην οποία οι δικαστές καλούνται να αποφασίσουν βάσει μίας αρχής και τιμωρούν τον παραγωγό (δίκαιο αποτέλεσμα).

(Ο εκπαιδευτής μπορεί να αναλύει τους λόγους που δικαιολογούσαν την υιοθέτηση του γενικού κανόνα σχετικά με την ευθύνη του πωλητή προκειμένου να τονίσει ότι η υιοθέτηση αυτού του γενικού κανόνα δεν χρειάζεται να εξηγηθεί μέσω της μεροληψίας των ηγετών. Πριν από την εκβιομηχάνιση, οι πωλητές είχαν περισσότερο έλεγχο στο περιεχόμενο των προϊόντων τους. Η εικόνα που πρέπει να θυμάστε είναι

		<p>αυτή του πωλητή που στύβει τα λεμόνια για να πουλήσει λεμονάδα. Επομένως οι πωλητές ήταν υπεύθυνοι για επικίνδυνα προϊόντα. Ωστόσο, μετά την εκβιομηχάνιση, οι πωλητές άρχισαν να πωλούν προϊόντα που είχαν κατασκευαστεί από άλλα υποκείμενα και μόνο αυτοί, οι τελευταίοι-όχι οι πωλητές-είχαν τον έλεγχο της ποιότητας των προϊόντων τους. Η σχετική εικόνα είναι αυτή ενός καταστηματαρχη που πουλά κουτιά της coke, που έχουν εμφιαλωθεί αλλού).</p> <p>Σε αυτό το σημείο εισάγεται η διάκριση μεταξύ κανόνων και αρχών.</p> <p>Η Άσκηση 3 είναι ειδική στο να κάνει τους μαθητές να εξοικειωθούν με τη διάκριση. Οι μαθητές καλούνται επίσης –σε μία δραστηριότητα να κάνουν στην τάξη-να εφαρμόσουν το πρόβλημα της ακαμψίας των νόμων σε απλές εντολές που εκδίδονται από τον ιδιοκτήτη ενός εστιατορίου και τον διευθυντή ενός πάρκου, σε έναν φύλακα. Αυτό το μέρος μεταφέρει την ιδέα ότι τα προβλήματα που συζητούνται σε αυτό το μάθημα δεν περιορίζονται στη σχέση μεταξύ κυβερνητών και δικαστών, αλλά αφορά πολλές άλλες κοινές σχέσεις, ειδικά στο χώρο εργασίας.</p> <p>Μετά από αυτό, το στάδιο είναι έτοιμο για τη δεύτερη δυσκολία του προβλήματος: τα προβλήματα στη χρήση αρχών αντί κανόνων. Το παράδειγμα που χρησιμοποιείται είναι εάν ένας φύλακας που δεν μοιράζεται καθόλου την ευαισθησία του ιδιοκτήτη υιοθετεί ακατάλληλα μέτρα για την εκπλήρωση του έργου του.</p> <p>Συνοψίζοντας, η δομή της τρίτης φάσης είναι:</p> <p>Προβλήματα των κανόνων (σε αυτό το στάδιο οι αρχές φαίνεται να είναι μία πιο εφικτή λύση από τους κανόνες)·</p> <p>Διάκριση μεταξύ κανόνων και αρχών·</p> <p>Εφαρμογή αυτής της διάκρισης στην καθημερινή ζωή·</p> <p>Προβλήματα των αρχών (τώρα επίσης, η χρήση των αρχών φαίνεται αν είναι προβληματική).</p> <p>Οι Ασκήσεις 4 και 5 στοχεύουν αντίστοιχα, στην αξιολόγηση της γενικής κατανόησης των εννοιών του μαθήματος και στο να κάνουν τους μαθητές να εξασκηθούν με το πρόβλημα των αρχών.</p>
<p>ΜΕΤΑ-ΓΝΩΣΙΑΚΟ ΣΤΑΔΙΟ</p>		
<p>ΑΥΘΕΝΤΙΚΟ ΕΡΓΟ (απαιτείται στο τέλος κάθε ενότητας)</p>	<p>30 λεπτά</p>	<p>Συζήτηση για τις αρχές και τους κανόνες. Οι μαθητές σχηματίζουν διαφορετικές ομάδες. Κάθε ομάδα πρέπει να επιλέξει ένα συγκεκριμένο ζήτημα για να ρυθμίσει και να το ρυθμίσει μέσω μίας αρχής ή ενός κανόνα ή και των δύο. Η άλλη ομάδα πρέπει να δημιουργήσει μία περίεργη, αστεία, καταστροφική εφαρμογή του νόμου σε ορισμένες ιδιωτικές περιπτώσεις δεδομένου ότι ο κανόνας ή η αρχή, επιλέγεται εκ των προτέρων. Τα διδακτικά εργαλεία δίνουν κάποιο παράδειγμα αυτού του παιχνιδιού.</p>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

"The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein."